

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

İSTANBUL BAŞAKŞEHİR BELEDİYESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	9
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	13
7. DENETİM BULGULARI.....	13
8. EKLER.....	77

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Mal Alım Listesi	28
Tablo 9: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İle Yapılan Alımlarda Ödenek Sınırı Aşımı	30
Tablo 10: İşgalli Olarak Kullanılan Kamusal Alanlar.....	32
Tablo 11: Başkanlık Onayı İle Kira Süreleri Uzatılan Taşınmazlar	36
Table 12: Çevre Temizlik Vergisi Bina Grup ve Dereceleri.....	39
Table 13: 2021 Yılı Çevre Temizlik Vergisi Tarifesi	40
Table 14: Kullanım Alanı Kriterine Göre Uygulanan ve Uygulanması Gereken Bina Grup ve Dereceleri	41
Tablo 15:Bina İnşaat Harcı Tarifesi	57
Tablo 16: 2019 ve Sonrasında Emanet Hesapta Bekletilen Asgari Ücret Destek Primi Tutarları 66	
Tablo 17: Kamu Kurumuna Geçici Tahsis Edilen Araçlar	73
Tablo 18: İdarenin Yapılandırılan Borçlarına İlişkin Bilgiler.....	74

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
BEM-BİR-SEN	Belediye ve Özel İdare Çalışanları Birliği Sendikası
EKAP	Elektronik Kamu Alımları Platformu
İBB	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İLBANK	İller Bankası Anonim Şirketi
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
TL	Türk Lirası
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının Kapsamına Girmeyen Harcamaların İndirime Konu Edilmesi
2. Yazılım ve Lisans Alımlarının Doğrudan Giderleştirilmesi
3. İller Bankası AŞ Tarafından İdarenin Genel Bütçe Vergi Gelirleri Payından Ortaklık Hissesi Olarak Kesilen Tutarın Muhasebeleştirilmemesi
4. İdareye Bağışlanan ve Yol Bakım ve Onarımında Kullanılan Asfaltın Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması
5. Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Kayıtlı Varlıkların Satış İşleminde Sonra Muhasebe Çıktılarının Yapılmaması
6. Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının Borç Bakiyesi ile Birikmiş Amortismanlar Hesabının Alacak Bakiyesinin Eşit Olmaması
7. İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Buna Bağlı Olarak Muhasebe Bilgilerinin Güncellenmemesi

B. Diğer Bulgular

1. Kamu İhale Kanununa Göre Doğrudan Temin Suretiyle Yapılan Alımların Elektronik Kamu Alımları Platformuna Kaydedilmemesi
2. Süreklilik Arz Eden Mal Alımlarının İhale Usulleri Yerine Doğrudan Temin Usulü İle Yapılması
3. Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması
4. Park ve Yeşil Alan Olarak Bütün Vatandaşların Kullanımına Açık Olması Gereken Taşınmazların Yalnızca Özel Kişilere Bedelsiz Olarak Kullandırılması
5. Kira Süresi Biten Taşınmazların Yeniden İhale Yapılmaksızın Kira Sürelerinin Uzatılması

6. Bazı İş yerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi
7. Çevre Temizlik Vergisinin Mevzuata Uygun Biçimde Tarh ve Tahakkuk Ettirilmemesi
8. Bazı İşletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması ve Buna Bağlı Olarak İşyeri Açma İzni Harcının Tahsil Edilmemiş Olması
9. Belediye Sınırları İçerisinde Faaliyet Gösteren İş Yerlerinin Bir Kısmından İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuk ve Tahsilatlarının Yapılmaması
10. İdarenin Ambalaj Atıklarının Toplanması ve Değerlendirilmesi Hakkının İhalesiz Olarak Devredilmesi
11. Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatların Müteahhitlerinden Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması
12. Kazı Bedellerine İlişkin Büyükşehir Belediyesi Tarafından İdareye Aktarılması Gereken Tutarların Takip Edilmemesi
13. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması
14. Yapı Ruhsatı Aşamasında İdarece Tahsil edilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi
15. Bina İnşaat Harcına İlişkin Matrahın Toplam İnşaat Alanı Üzerinden Hesaplanması
16. Ruhsatsız Olduğu Tespit Edilen İş Yerlerine İdari Para Cezası Uygulanmaması
17. Nikâh Hizmetinden Yararlanan Belediye Personelinden Nikâh Akdi Ücreti Alınmaması
18. Hacedilemeyen Gelirlerin Ayrı Banka Hesaplarında İzlenmemesi
19. Genel Bütçeye Aktarılması Gereken 2018 Yılı Asgari Ücret Destek Primlerinin Aktarımının Yapılmayarak İdarenin Emanet Hesaplarında Tutulmaya Devam Edilmesi
20. Hizmet Alımları Kapsamında 2019 Yılı ve Sonrasında Yüklenicilerden Kesilen Asgari Ücret Destek Primleri İçin Herhangi Bir İşlem Yapılmamış Olması
21. Sosyal Tesis Hizmetlerinden Herhangi Bir Ücret Talep Edilmemesi ve Tesisler İçin İdare Bütçesinden Harcama yapılması

22. Sözclemeli Olarak İstihdam Edilen Personelin Vekâleten Müdür Olarak Görevlendirilmesi
23. İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması
24. Bir Kamu İdaresine Tahsis Edilen Taşıtın Akaryakıt Giderinin Bütçeden Karşılanması
25. Vergi ve Primler ile Kamu İdarelerine Ait Payların Mevzuatta Öngörülen Sürelerde Ödenmemesi Nedeniyle Bütçeye Ek Faiz Yüğü Getirilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Başakşehir Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup, faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracağı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Başakşehir Belediyesinin karar organı olan Başakşehir Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 38 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı, norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Başakşehir Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 2 birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü ve Hukuk İşleri Müdürlüğü'dür. Başkana bağlı memurlar arasından atanan 4 başkan yardımcısı, meclis üyeleri arasından atanan 2 başkan yardımcısı görev yapmaktadır. Belediyenin 18 hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	903	179
Sözleşmeli Personel	-	53
Kadrolu İşçi	450	51
Geçici İşçi	-	8
Toplam	1353	291
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		2477

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam 2 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Başakşehir Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Başakşehir Belediyesinin 2021 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2021 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod 1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek*	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0	35.316.000,00	0,00	2.835.782,19	38.151.782,19	38.023.674,93	128.107,26	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0	5.466.000,00	0,00	159.749,47	5.625.749,47	5.594.314,28	31.435,19	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0	492.995.000,00	64.140.000,00	99.249.382,56	656.384.382,56	649.994.366,95	6.390.015,61	0,00
04	Faiz Giderleri	0	3.000.000,00	0,00	13.784.415,56	16.784.415,56	16.784.415,56	0,00	0,00
05	Cari Transferler	0	21.243.000,00	0,00	7.484.000,00	28.727.000,00	26.568.108,26	2.158.891,74	0,00
06	Sermaye Giderleri	0	188.410.000,00	285.860.000,00	85.988.329,78	388.281.670,22	387.532.850,56	748.819,66	0,00
07	Sermaye Transferleri	0	40.000,00	0,00	2.000.000,00	2.040.000,00	1.973.831,25	66.168,75	0,00
08	Borç Verme	0	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00
09	Yedek Ödenek	0	39.530.000,00	0,00	39.525.000,00	5.000,00	0,00	5.000,00	0,00
Toplam		0	786.000.000,00	350.000.000,00	0,00	1.136.000.000,00	1.126.471.561,79	9.528.438,21	0,00

*08.07.2021 tarih ve 32 no.lu Belediye Meclis Kararı ile ek ödenek oluşturulmuştur.

Başakşehir Belediyesinin 2021 mali yılı bütçesi ile 786.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içerisinde verilen 350.000.000,00 ek ödenekle birlikte 2021 yılı ödenek toplamı 1.136.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 1.126.471.561,79 TL bütçe gideri yapılmış, 9.528.438,21 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2021 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	289.326.000,00	339.876.845,63	502.932,53	339.373.913,10	117,30
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	66.660.000,00	87.016.861,12	813.390,75	86.203470,37	129,32
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	21.000,00	265.000,00	0,00	265.000,00	1261,91
05- Diğer Gelirler	185.280.000,00	241.563.648,03	154.559,57	241.409.088,46	130,29
06- Sermaye Gelirleri	244.726.000,00	519.400.269,66	2.438.535,89	516.961.733,77	211,24
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	

09- Red ve İadeler	-13.000,00	0,00	0,00	0,00	
Toplam	786.000.000,00	1.188.122.624,44	3.909.418,74	1.184.213.205,70	150,66

Buna göre 2021 yılında net bütçe geliri % 150,66 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri %117,30 ve teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %129,32; alınan bağış ve yardımlar %1.261,91; diğer gelirler %130,29 ve sermaye gelirleri %211,24 beklenenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2021 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	35.316.000,00	38.023.674,93	107,67
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	5.466.000,00	5.594.314,28	102,35
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	492.995.000,00	649.994.366,95	131,85
04- Faiz Gideri	3.000.000,00	16.784.415,56	559,48
05- Cari Transferler	21.243.000,00	26.568.108,26	125,07
06- Sermaye Giderleri	188.410.000,00	387.532.850,56	205,69
07- Sermaye Transferleri	40.000,00	1.973.831,25	4934,58
08- Borç Verme	0,00	0,00	0
09- Yedek Ödenekler	39.530.000,00	0,00	0
Toplam	786.000.000,00	1.126.471.561,79	143,32

Buna göre 2021 yılında bütçe giderleri başlangıç ödeneğine göre %143,32 seviyesinde gerçekleşmiştir. Personel giderleri %107,67; sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri %102,35; mal ve hizmet alım giderleri %131,85; faiz giderleri %559,48; cari transferler %125,07; sermaye giderleri %205,69 ve sermaye transferleri %4.934,58 oranında gerçekleştirilmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2020 yılının 2019 yılına, 2021 yılının 2020 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	194.428.999,11	262.383.288,11	339.876.845,63	34,95	29,53
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	61.804.880,71	76.100.039,04	87.016.861,12	23,13	14,35
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	15.000,00	12.250,00	265.000,00	-18,33	2063,27
Diğer Gelirler	153.514.404,70	183.697.630,46	241.563.648,03	19,66	31,50
Sermaye Gelirleri	2.330.500,00	648.025.544,34	519.400.269,66	27706,29	-19,85
Toplam	412.093.784,52	1.170.218.751,95	1.188.122.624,44	1,84	0,02
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	1.565.394,76	5.072.533,46	3.909.418,74	224,04	22,74
Net Toplam	410.528.389,76	1.165.146.218,49	1.184.213.205,70	183,82	1,64

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2021 yılında gelirler bir önceki yıla göre 19.066.987,21 TL'lik (%1,64) artış göstermiştir. Bu çerçevede; sermaye gelirlerinde 128.625.274,68 TL (%-19,85) azalış olmasına rağmen; vergi gelirlerinde 77.493.557,52 TL (%29,53), teşebbüs ve mülkiyet gelirlerinde 10.916.822,08 TL (%14,35), alınan bağış ve yardım ile özel gelirlerinde 252.750,00 TL (%2.063,27) ve diğer gelirlerde 57.866.017,57 TL (%31,50) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artışın büyük oranda vergi gelirlerinden ve merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylardan kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2020-2019 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2021-2020 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	30.040.321,36	35.655.972,87	38.023.674,93	18,69	6,64
SGK Devlet Prim Giderleri	4.616.844,82	5.094.169,76	5.594.314,28	10,24	9,82
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	412.778.389,49	468.608.051,65	649.994.366,95	13,53	38,71

Faiz Giderleri	28.753.763,98	22.058.198,87	16.784.415,56	-23,29	-23,91
Cari Transferler	21.580.978,48	19.518.501,91	26.568.108,26	-9,56	36,12
Sermaye Giderleri	62.337.124,68	455.412.888,90	387.532.850,56	630,56	-14,91
Sermaye Transferleri	0,00	71.008,75	1.973.831,25	-	2679,70
Toplam	560.107.422,81	1.006.418.792,71	1.126.471.561,79	79,68	11,93

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2021 yılında 2020 yılına göre 120.052.769,08 TL (%11,93) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; 2021 yılında personel giderlerinin 2.367.702,06 TL (%6,64), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 500.144,52 TL (%9,82), mal ve hizmet alım giderlerinin 181.386.315,30 TL (%38,71), cari transferler giderinin 7.049.606,35 TL (%36,12), ve sermaye transferlerinin 1.902.822,50 TL (%2.679,70) arttığı, faiz giderlerinin 5.273.783,31 TL (%23,91), sermaye giderlerinin ise 67.880.038,34 TL (%-14,91) azaldığı görülmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2021 yılı Faaliyet Gideri 715.771.980,77 TL, Faaliyet Geliri 737.351.467,50 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 21.579.486,73TL olarak gerçekleşmiştir.

Başakşehir Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	BAŞAKKENT İNŞAAT TURZ. ORG. SAN. TİC. AŞ	32.800.000,00	32.800.000,00	100
2	BAŞAKKENT YÖNETİM VE DANIŞMALIK AŞ	50.000,00	50.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Başakşehir Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu

9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak

işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci

kısımında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun’a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla düzenlemeler yapılmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuat uyarınca, Başakşehir Belediyesi tarafından Kamu İç Kontrol Sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi çalışmaları ile Belediyenin yönetim sorumluluğu kapsamında müdürlüklerle ortak çalışma yapılarak Kamu İç Kontrol Standartları Uyum Eylem Planı hazırlanmıştır.

Bu kapsamda İdarenin iç kontrol sistemleri değerlendirilmiştir. Buna göre,

Başkanlık Makamı tarafından imza yetkilerine ilişkin Genelge yayınlanarak yetkiler ve yetki devrinin sınırları açıkça belirlenmiştir.

İdare tarafından personele, Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile ilgili eğitim

verilmesi planlanmış, ancak henüz uygulamaya geçilmemiştir.

İdare tarafından hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Yöneticiler ihtiyaç duydukları gerekli bilgi ve raporlara ise bilişim sistemlerinin raporlama işlevleri aracılığıyla erişebilmektedirler.

İdarenin Stratejik planları, “Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” doğrultusunda ve İdare personelinin katkılarıyla hazırlanmıştır.

İdarenin yürüteceği program, faaliyet ve projeleri ile bunların kaynak ihtiyaçlarıyla performans hedef ve göstergelerini içeren performans programı, “Kamu İdarelerince Hazırlanacak Performans Programları Hakkında Yönetmelik” hükümlerine uygun olarak hazırlanmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 41'inci maddesi uyarınca hazırlanan Faaliyet Raporlarında, faaliyet sonuçları yer almakta ve değerlendirmeler yapılarak kamuoyuna duyurulmaktadır.

İdarenin mali yıl bütçesi, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile stratejik plan ve performans programına uygun olarak hazırlanmaktadır.

İdare tarafından, kurumsal risk yönetimi çalışmaları yapılmamıştır.

İdarenin norm kadrosunda 3 iç denetçi kadrosu bulunmasına rağmen, bu kadrolara atama yapılmamıştır.

İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu kurulmuştur. İç kontrol sisteminin yılda en az bir kez değerlendirilmesi ve değerlendirme formları ve raporların düzenlenmesi hususlarına riayet edilmektedir.

Sonuç olarak İdarenin kurduğu iç kontrol sisteminde, risk değerlendirmelerinin etkinleştirilmesi ve izleme-değerlendirme açısından eksikliklerin giderilmesi ile iç kontrol sisteminin amaçlarına uygun, etkinlikle çalışan ve güvence sağlayan bir kontrol yapısına ulaşılmış olacaktır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

İstanbul Başakşehir Belediyesinin 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının Kapsamına Girmeyen Harcamaların İndirime Konu Edilmesi

İdarenin iktisadi faaliyetleri dışında yürüttüğü hizmetler kapsamında yapılmış olan giderlere ilişkin ödenen Katma Değer Vergisinin (KDV) giderleştirilmesi veya aktifleştirilmesi gerekirken indirim konusu yapıldığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu’nun “Verginin konusunu teşkil eden işlemler” başlıklı 1’inci maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinin (g) alt bendinde;

“Genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri, ...” hükmü yer almaktadır.

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği’nin “B. Verginin Konusu İle İlgili Çeşitli Hususlar” başlıklı bölümünün “2. Kamu Kurum ve Kuruluşları, Dernek ve Vakıflar ile Mesleki Kuruluşların Vergilendirilmesi” başlığı altında;

“2.1. Genel Olarak

3065 sayılı Kanununun (1/3-g) maddesinde sayılan; genel bütçeye dâhil idareler, özel bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birlikler, üniversiteler, dernek ve vakıflar ile her türlü mesleki kuruluşların ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyet kapsamına girmeyen, kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetleri vergiye tabi değildir.

Gelir Vergisi Kanununun 70 inci maddesi kapsamına giren mal ve hakların kiralanması işlemleri Kanunun (1/3-f) maddesine göre KDV'ye tabidir. Ancak yukarıda sayılan kuruluşların, iktisadi işletmelerine dahil olmayan gayrimenkullerinin kiraya verilmesi işlemleri Kanunun (17/4-d) maddesine göre vergiden istisnadır.

Öte yandan yukarıda sayılan kuruluşlara ait veya tabi olan veya bunlar tarafından kurulan ve işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşlar, iktisadi işletme olarak mütalaa edilir. Bunların ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetleri vergiye tabi tutulur. Bu çerçevede belediyelere bağlı otobüs, havagazı, su, elektrik, mezbaha, soğuk hava deposu vb. işletmeler ile döner sermayeli kuruluşlar, istisna kapsamına girmeyen faaliyetleri dolayısıyla vergiye tabi olurlar.” ifadelerine yer verilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; belediyelerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetleri kapsamında sayılmayan ve kuruluş amaçlarına uygun teslim ve hizmetlerinin 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu kapsamına girmediği, bu sebeple de belediyelerin kurumsal anlamda katma değer vergisi mükellefi olmadığı açıktır. Dolayısıyla, yasal düzenlemede kurumsal olarak KDV mükellefi kılınmayan belediyeler yine yasal düzenlemede belirtilen katma değer oluşturan faaliyetleri icra etmeleri halinde, sadece belirtilen faaliyetler açısından KDV mükellefi olmaktadır. Bu durumda, belediyelerin yukarıda belirtilen katma değer oluşturucu alanların dışındaki harcamalarına ait KDV tutarları, indirimine konu yapılmaksızın doğrudan maliyet unsuru olarak gider ya da ilgili varlık hesaplarına kaydedilecektir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191-İndirilecek Katma Değer Vergisine ilişkin olarak hesabın niteliğini düzenleyen 153'üncü maddesinde;

“(1) Bu hesap, mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılır.

(2) Mahalli idareler, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları Katma Değer Vergisini indirim konusu yaparlar. Bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisi indirim konusu yapılmaz ve bu tutarlar ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edilir.” denilmektedir. Bu bağlamda;

İdarenin sadece satış işlemlerinden KDV tahsilatı yaptığı mal ve hizmetin üretiminde, üretim girdisi olarak kullanılan mal ve hizmet alımları nedeniyle satıcılara ödenen veya borçlanılan giderin KDV’sinin indirim konusu yapılması, bunların dışındaki mal ve hizmet alımlarına ilişkin KDV’nin ise indirim konusu yapılmaksızın doğrudan malın veya hizmetin maliyetine eklenmesi ve gider veya ilgili varlık hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, belediyenin iktisadi faaliyetleri kapsamındaki mal ve hizmet alımları dolayısıyla ödenen KDV’nin indirim konusu yapılması gerekirken, İdare tarafından iktisadi faaliyetleri dışındaki alımlarla ilgili olarak da 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının kullanıldığı, bahsedilen KDV tutarlarının indirime konu edilmesi nedeniyle de vergi dairesine gönderilmesi gereken KDV tutarlarında eksiklik olduğu tespit edilmiştir.

İdare açısından satışa konu olmayan ve kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmetler için yapılan ödemelere ait KDV tutarları 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına değil, bir maliyet unsuru olarak gider veya ilgili varlık hesaplarına kaydedilmelidir. Söz konusu KDV tutarının indirime konu edilmesi ve bu doğrultuda muhasebeleştirilmesi nedeniyle,

-Ay sonlarında 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı ile 391- Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabının mahsup edilmesi sonucu oluşan 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının bilançoda yüksek tutarlarda yer almasına,

-590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabının olması gerekenden daha yüksek tutarda bilançoda yer almasına,

-Söz konusu işlem aktifleştirilecek bir unsur ile ilgili ise, hesabın (251-Yer altı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252-Binalar Hesabı, 254-Taşıtlar Hesabı ve 255-Demirbaşlar Hesabı) mali tablolarda eksik yer almasına,

Sebebiyet verildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak, İdare açısından satışa konu olmayan ve kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanılmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmetler için yapılan ödemelere ait KDV tutarlarının indirimine konu edilmesi neticesinde 2021 yılı bilançosunda 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabında hatalı tutarlarla yer almıştır.

Sonuç olarak, indirimine konu edilemeyecek KDV tutarlarının bir maliyet unsuru olarak gider veya ilgili varlık hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Yazılım ve Lisans Alımlarının Doğrudan Giderleştirilmesi

İdare tarafından alınan bazı bilgisayar yazılım ve lisanslara ilişkin tutarların 260-Haklar Hesabına kaydedilmek yerine 630-Giderler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 260-Haklar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 210'uncu maddesinde; *"Bu hesap, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılır."* denilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 214'üncü maddesinde ise; *"Bu hesap, maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılacakları süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılır"* hükmü yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, satın alınan yazılım ve lisans alımlarının 260-Haklar Hesabına kaydedilmesi ve dönem sonunda amortisman işlemlerinin uygulanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından satın alınan yazılım ve lisanslara ait bazı tutarların 260-Haklar Hesabı yerine, 630-Giderler Hesabı kullanılarak muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda belirtilen hatalı işlemin düzeltilmesi ve bundan sonraki kayıtlarda gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak, bazı bilgisayar yazılım ve lisanslara ilişkin tutarların varlık hesabına kaydedilmek

yerine doğrudan giderlerleştirilmesi nedeniyle, 2021 yılı bilançosunda 260-Haklar Hesabı ve 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabı 2.728.399,50 TL eksik tutarlarla yer almıştır.

Sonuç olarak, satın alınan yazılım ve lisansların mevzuatında belirtilen şekilde muhasebe kayıtlarına alınıp mali tablolara yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 3: İller Bankası AŞ Tarafından İdarenin Genel Bütçe Vergi Gelirleri Payından Ortaklık Hissesi Olarak Kesilen Tutarın Muhasebeleştirilmemesi

İller Bankası AŞ (İLBANK) tarafından İdarenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilen ortaklık paylarının, Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı ile Bütçe Giderleri Hesabında eksik olarak muhasebeleştirildiği görülmüştür.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un "Ortaklık yapısı ve sermaye" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında; bankanın ortaklarının il özel idareleri ve belediyeler olduğu;

Kanun'un aynı maddesinin üçüncü fıkrasında 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a göre her ay Hazine ve Maliye Bakanlığı ve İLBANK tarafından dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarın bankanın ödenmiş sermayesine ekleneceği;

Belirtilmiştir.

Diğer yandan, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 178'inci maddesinde belirtildiği üzere, 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı, kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarların izlenmesi için kullanılmaktadır. Bu bağlamda, aynı Yönetmelik'in 180'inci maddesine göre: İdarece verilen sermayenin 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri veya ilgili diğer hesaplara alacak, diğer taraftan 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835-Gider Yansıtma Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, İLBANK tarafından her ay kesilen sermaye payının 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilerek bu hesapta izlenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyenin, İLBANK tarafından kesilen banka sermaye payı tutarının 31.12.2021 tarihi itibarıyla 21.156.401,10 TL olduğu, ancak, İdarenin mali tablolarında 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında kayıtlı tutarın ise 17.621.436,25 TL olduğu, aradaki fark tutarı olan 3.534.964,85 TL'nin 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda belirtilen hatalı işlemin düzeltileceği ve bundan sonraki kayıtlarda gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak, İLBANK tarafından İdarenin genel bütçe vergi gelirleri payından kesilen ortaklık paylarının muhasebeleştirilmemesi nedeniyle, 2021 yılı bilançosunda 240-Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı 3.534.964,85 TL eksik tutarla yer almıştır.

Sonuç olarak, İdarenin İLBANK ortaklık payı olarak genel bütçe vergi gelirleri payından kesilen tutarların mevzuatında belirtilen şekilde muhasebe kayıtlarına alınıp mali tablolara yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 4: İdareye Bağışlanan ve Yol Bakım ve Onarımında Kullanılan Asfaltın Muhasebe Kayıtlarına Alınmaması

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından alınan karar uyarınca ilçe belediyelerinin sorumluluğundaki yolların bakımında ve onarımında kullanılmak üzere İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından yapılan ve İdarece bu amaçla kullanılan asfalt hibesinin muhasebe kayıtlarına alınmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde; alınan bağış ve yardımların kamu geliri olduğu ifade edilmiş olup, "Bağış ve yardımlar" başlıklı 40'ıncı maddesinde ise; kamu idarelerine yapılan her türlü bağış ve yardımın gelir kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınırın kaydı" başlıklı 12'nci maddesinde, kamu idarelerince bütün taşınırın ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınmasının esas olduğu belirtilmiş ve önceki yıllardan devren gelen taşınır ile içinde bulunan yılda herhangi bir şekilde edinilen veya elden çıkarılan taşınırın miktar ve değer olarak kayıtlarda yer alması gerektiği; Yönetmelik'in 13'üncü maddesinde ise taşınır giriş ve çıkışlarının Taşınır İşlem Fişine dayanılarak yapılacağı, bağış ve yardım yoluyla edinilen taşınırın bağış ve yardımda

bulunan tarafından ispat edici bir belge ile değeri belirtilmiş ise bu değer üzerinden kayıtlara alınacağı;

Belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Bağış ve yardımlar" başlıklı 17'nci maddesinde de; alınan her türlü bağış ve yardımların gelir kaydedileceği, alınan şartlı bağış ve yardımların, üst yöneticinin onayı ile gelir bütçesinde bağış ve yardımlar bölümüne gelir yazılacağı ve gider bütçesinde bu hizmetin ödeneği varsa bu ödeneğe ekleneceği, yoksa bütçede öngörülen tertibe ödenek yazılarak tahsis amacına uygun harcanacağı;

Yönetmelik'in 15-Stoklar hesap grubu ile ilgili 114'üncü maddesinde,

Bağış veya hibe olarak edinilen stokların varsa bilinen değeri, yoksa ilgili mevzuatına göre değerlemesi yapıldıktan sonra tespit edilen değeri üzerinden hesaplara alınacağı,

150- İlk Madde ve Malzemeler Hesabının niteliğine ilişkin 115'inci maddesinde, bu hesabın, kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların izlenmesi için kullanılacağı,

150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabının işleyişine ilişkin 116'ncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a/2) alt bendinde; bağış ve yardım şeklinde bedelsiz olarak edinilen stokların tespit edilen değerleri üzerinden bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği,

İfade edilmiştir.

Yine söz konusu Yönetmelik'in 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı'nın niteliğine ilişkin 204'üncü maddesinde bu hesabın, yapımı süren maddi duran varlıklar için yapılan her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerin; geçici ve kesin kabul usulüne tabi olan hallerde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı tarihte, diğer hallerde işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin düzenlendiği tarihte, ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılincaya kadar izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, İBB tarafından 20.06.2021 tarih ve 461 sayılı Meclis Kararı uyarınca yapılan ve İdarece 08.07.2021 sayılı ve 33 sayılı Meclis Kararı ile kabul edilen 5.569

ton ve 2.820.037,00 TL bedelli asfalt hibesinin tamamının 2020/540859 ihale kayıt numaralı “Başakşehir İlçesi Sokak ve Caddelerinde Altyapı ve Üstyapı İşleri Yapılması İşİ” kapsamında serildiği, ancak 258-Yapılmakta Yatırımlar Hesabına dâhil edilmediği, ayrıca hibe alınan asfalta ilişkin tutarın gelir hesaplarına da kaydedilmediği anlaşılmıştır.

Hibe asfalt, İdare tarafından kabul edildiği zaman 150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabının borcu karşılığında 600-Gelirler Hesabının alacağına kaydedilerek muhasebeleştirilmesi daha sonra söz konusu asfaltın serim aşamasında serilen kısım kadar stok hesabından çıkış yapılarak 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabının borcuna kaydedilmelidir. Ancak İdare tarafından söz konusu kayıtlar gerçekleştirilmemiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak söz konusu noksanlığın giderileceği ve bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak, İdare tarafından söz konusu kayıtların gerçekleştirilmemesi sonucu 2021 yılı bilançosunda 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı, faaliyet sonuçları tablosunda 600-Gelirler Hesabı 2.820.037,00 TL eksik tutarla yer almıştır.

Sonuç olarak, hibe alınan asfaltın mevzuatında belirtilen şekilde muhasebe kayıtlarına alınıp mali tablolara yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 5: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Kayıtlı Varlıkların Satış İşleminde Sonra Muhasebe Çıkışlarının Yapılmaması

2021 yılından önceki dönemlerde, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında kayıtlı taşınırlardan bir kısmı satılmış, ancak, söz konusu satıştan sonra 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına gerekli kayıtların yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 224'üncü maddesinde; 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının, çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıkların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik'in, Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının işleyişinin düzenlendiği 225'inci maddesinde ise:

Satılan varlıkların satış bedeli ile net değerleri arasında oluşan olumlu farkın bu hesaba borç, 600-Gelirler Hesabına alacak; satılan varlıkların satış bedeli ile net değerleri arasında oluşan olumsuz farkın bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç; bu hesapta kayıtlı

varlıklardan satılmak suretiyle elden çıkarılanların satış bedelinin 100-Kasa Hesabına, 102-Banka Hesabına veya ilgili diğer hesaplara, ayrılmış olan amortisman tutarının 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç, kayıtlı değerinin bu hesaba alacak; ayrıca, satış değerinin 800-Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805-Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan Yönetmelik hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında kayıtlı varlıkların satılması durumunda ilgili muhasebe kayıtlarının da yapılması gerekmektedir. Belirtilen muhasebe kayıtlarının yapılması ile İdarenin mali tablolarının da doğru bilgi içermesi sağlanmış olacaktır.

Yapılan incelemede, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenen taşınırın bir kısmının önceki yıllarda Makine ve Kimya Endüstrisi AŞ'ye satışı yapıldığı halde, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabından çıkış kayıtlarının yapılmadığı tespit edilmiştir. Bunun nedeni ise, İdarece; hurdaya ayrılan taşınırın hangilerinin satışının yapıldığına dair herhangi bir çalışmanın yapılmaması ve bir kayıt takip sistemi bulunmamasıdır. Dolayısıyla her ne kadar 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı 2021 kesin mizanında 1.696.219,58 TL olarak yer alsada, bahsedilen nedenlerle bu tutarın gerçekçi olmadığı anlaşılmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak gerekli düzenlemelerin yapılacağı ve bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak, hurda satış işleminden sonra muhasebe çıkış kayıtlarının yapılmaması nedeniyle, 2021 yılı bilançosunda 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında kayıtlı olan 1.696.219,58 TL'nin bir kısmının hatalı bilgi içerdiği düşünülmektedir.

Sonuç olarak, hurda satış işleminin mevzuatında belirtilen şekilde muhasebe kayıtlarına alınıp mali tablolara yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 6: Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının Borç Bakiyesi ile Birikmiş Amortismanlar Hesabının Alacak Bakiyesinin Eşit Olmaması

İdarenin muhasebe kayıtlarında 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının borç bakiyesi ile 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabının alacak bakiyesinin eşit olmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 225'inci maddesinde, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının işleyişi düzenlenmiştir. Buna göre, kullanılma olanaklarını yitiren maddi duran varlıklar kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç, ilgili maddi duran varlık hesabına alacak; ayrılmış olan amortisman tutarı 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabına borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yine mezkûr Yönetmelik'in 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabının işleyişinin düzenlendiği 229'uncu maddesine göre, elden çıkarılacak maddi duran varlıklar ile diğer çeşitli duran varlıklar için ayrılmış olan amortisman tutarlarının bu hesaba alacak, 257-Birikmiş Amortismanlar Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç kaydedileceği; elden çıkarılacak maddi duran varlıklar ile diğer duran varlıklardan her ne suretle olursa olsun kayıtlardan çıkarılanların ayrılmış olan amortisman tutarı bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Diğer yandan, Amortisman ve Tükenme Paylarını düzenleyen 47 sıra no.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Amortisman ve tükenme payı süre ve oranları" başlıklı 6'ncı maddesinde;

*"... (7) Çeşitli nedenlerle kullanılma olanaklarını yitiren amortismanına tabi maddi duran varlıklardan 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesine karar verilenlerin, amortismanına tabi tutulmamış kısmının tamamı amortismanına tabi tutulur..."*denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerine göre, maddi duran varlıklardan 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesine karar verilenlerin, amortismanına tabi tutulmamış kısmının tamamının amortismanına tabi tutulması gerekmekte olup yılsonu tablolarında 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabı ile tutarı 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabının birbirine eşit olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının borç bakiyesinin 1.696.219,58 TL, 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabının alacak bakiyesinin 1.667.834,58 TL olduğu ve aradaki fark tutarı 28.385,00 TL'nin 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabına kaydının yapılmadığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak gerekli düzenlemelerin yapılacağı ve bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak, 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının borç bakiyesi ile 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabının alacak bakiyesinin eşit olmaması nedeniyle, 2021 yılı bilançosunda 299-Birikmiş Amortismanlar Hesabı 28.385,00 TL eksik tutarla yer almıştır.

Sonuç olarak, maddi duran varlıklardan 294-Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında izlenmesine karar verilenlerin, amortismanına tabi tutulmamış kısmının tamamının amortismanına tabi tutulması gerekmektedir.

BULGU 7: İdarenin Mülkiyetinde, Yönetiminde veya Kullanımındaki Taşınmazların Envanter Çalışmalarının Tamamlanmaması ve Buna Bağlı Olarak Muhasebe Bilgilerinin Güncellenmemesi

Taşınmaz tapu bilgilerini fiili durumla uyumlulaştırma, numaralandırma, dosyalama, cins tashihi işlemlerinin tamamlanmadığı ve bunlara bağlı olarak da muhasebe bilgilerinin güncellenemediği görülmüştür.

Taşınmazların yönetimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'ıncı maddelerinde düzenlenmiştir. 5018 sayılı Kanun'un 44, 45 ve 60'ıncı maddeleri ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 101 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine dayanılarak Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmallерinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 1'inci maddesinde, Yönetmelik'in amacının; genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları

düzenlemek olduğu belirtilmiş ve Yönetmelik'in diğer maddelerinde kamu idarelerinin tasarrufunda bulunan taşınmazların kaydına ve buna ilişkin cetvellerin tutulmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu işlerle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar belirlenmiştir.

Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesine göre:

Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri; kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olup kayıtların belgeye dayanması esastır. "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacaktır.

Taşınmazların rayiç değeri; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilecek ve taşınmazların kayıtlara alınan değeri, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenecektir. Ayrıca, kayıt işlemleri, taşınmaz giriş ve çıkış kayıtlarının tutulması ve ilgili cetvellere kaydedilmesi süreçlerini kapsamaktadır.

Yönetmelik'in "Taşınmazların numaralandırılması" başlıklı 8'inci maddesine göre:

Kamu idarelerince kaydedilen her taşınmaz için daha önce belirlenmiş taşınmaz numarası var ise bu taşınmaz numarası, yoksa kamu idarelerinin belirleyeceği taşınmaz numarası verilecektir.

Yönetmelik'in "Dosyalama" başlıklı 9'uncu maddesinde; kamu idarelerince kaydedilen her taşınmaz için taşınmaz ile aynı numarayı taşıyan birer dosya oluşturulacağı, dosyalama işleminin nasıl yapılacağı, hangi tasarruf işlemi için ne tür belgelerin ekleneceği ayrıntısıyla düzenlenmiştir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesine göre:

Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacak olup kamu idareleri taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapacaklardır. Tahsis edilen ve üzerinde irtifak hakkı tesis edilen taşınmazlar açısından bu yükümlülük kullanan idarenin veya gerçek veya tüzel kişilerin durumu tespit eden yazısı üzerine taşınmaz maliki idareye aittir. Ancak cins tashihine

ilişkin gerekli belgeler ile buna ilişkin malî yükümlülükler kullanıcılar tarafından karşılanacaktır

Diğer yandan, aynı Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesinde de, tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtildiği üzere, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince; tapu bilgilerinin temin edilerek fiili envanterin yapılması, mevzuatında belirtilen şekilde kayda esas değerlerinin tespit edilmesi, her bir taşınmaz için numaralandırma, dosyalama ve cins tashihi işlemlerinin yapılması, taşınmaz icmal cetvellerinin konsolide edilmesi, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği taşınmazların mali tablolarında gösterilmesi ve tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, mevzuatında belirtilen süre itibarıyla taşınmaz tapu bilgileri ile fiili durum uyumlulaştırılmasının yapılamadığı ve numaralandırma, dosyalama, cins tashihi işlemlerinin tamamlanamadığı ve bunlara bağlı olarak da muhasebeleştirme işlemlerinin güncellenemediği; belirtilen eksikliklerin hâlihazırda da devam ettiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusu taşınmazlara ilişkin olarak, Tapu Müdürlüğünden taşınmaz verilerinin temin edilerek envanter çalışmasının yapıldığı ve gerekli düzeltme kayıtlarının gerçekleştirildiği, bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak, belirtilen kayıt işlemlerinin tamamlanmaması nedeniyle, 2021 yılı bilançosunda 25-Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubu hatalı tutarlarla yer almıştır.

Sonuç olarak, taşınmaz tapu bilgilerini fiili durumla uyumlulaştırma, numaralandırma, dosyalama, cins tashihi işlemlerinin tamamlanması ve bunlara bağlı olarak da muhasebe bilgilerinin güncellenmesi gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kamu İhale Kanununa Göre Doğrudan Temin Suretiyle Yapılan Alımların Elektronik Kamu Alımları Platformuna Kaydedilmemesi

İdare tarafından doğrudan temin ile yapılan satın alma işlemlerinin Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) kaydedilmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda, ihale ve diğer satın alma süreçlerinin yürütülmesi için Kamu İhale Kurumu tarafından oluşturulan EKAP'a ilişkin hükümler düzenlenmiştir. İlgili Kanun maddesinde EKAP'ın kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin esas ve usullerin Kurum tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda değinilen görev ve yetkilere istinaden Kamu İhale Kurumu, Kamu İhale Genel Tebliğini'nin "Doğrudan temin kayıt formu" başlıklı 30.9.2. maddesine göre doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar "Doğrudan Temin Kayıt Formu" doldurularak EKAP üzerinden kayıt altına alınması gerektiğini düzenlemiştir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından doğrudan temin yöntemi ile yapılan harcamaların EKAP'a kaydedilmediği anlaşılmıştır.

Bu durum yukarıda yer verilen yasal düzenlemelere aykırılık teşkil etmekle birlikte bir yandan da 4734 sayılı Kanunun 62'nci maddesinin (1) bendinde yer alan ve söz konusu Kanunun 21'nci ve 22'nci maddeleri kapsamında parasal limitler dâhilinde yapılan harcamalarının, idarenin bütçesine bu amaçla koyduğu ödeneğin %10'unu aşamayacağı hükmüne ilişkin kontrollerin EKAP verileri ile de teyit edilememesine neden olmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir. Bu itibarla, doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımların Tebliğ'de belirtilen usul ve esaslar dâhilinde EKAP'a kaydedilmesi uygun olacaktır.

BULGU 2: Süreklilik Arz Eden Mal Alımlarının İhale Usulleri Yerine Doğrudan Temin Usulü İle Yapılması

İdare tarafından, yıl boyunca süreklilik arz eden bazı mal alımlarının ihale yöntemi yerine doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; *"İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi,*

güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

...

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.” denilerek ihtiyaçların kısımlara bölünerek doğrudan temin limitinin altında kalınmaması gerektiği Kanun’ un temel ilkeleri arasında sayılmıştır.

Aynı Kanun’un “İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar” başlıklı 62’inci maddesinde; “...Ancak ertesi malî yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki malî yıl sona ermeden ihaleye çıkılabilir...” denilmektedir.

Mezkûr Kanun’un 22’nci maddesinde doğrudan temin yöntemi düzenlenmiştir. Söz konusu yöntem bir ihale usulü olarak belirtilmemiş ve bir alım yöntemi olarak belirlenmiştir. Bu yöntemle göre yapılacak doğrudan teminde ihtiyaçların, Kanun’un 18’inci maddesinde sayılan ihale usulleri için tespit edilen kurallara uyulmaksızın; ilan yapılmadan, teminat alınmadan, ihale komisyonu kurma ve Kanun’un 10’uncu maddesinde sayılan yeterlik kriterlerini arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak temin edilmesi mümkün kılınmıştır. Doğrudan temin yöntemi, ihale yapılmasındaki süreçlerin olmaması nedeniyle ihtiyaçların daha hızlı yerine getirilmesi imkânı getirirse de bu yöntemin rekabet, saydamlık gibi ilkeleri zedelememesi ve genel bir alım yöntemi olarak benimsenmemesi için düzenlemeler yapılmıştır.

Bu husus Kanun’un 5’inci maddesinde temel ilke olarak benimsenmiş olmakla birlikte ayrıca, Kamu İhale Genel Tebliği’nin 22.5.1.2. maddesinde de;

“Ayrıca 4734 sayılı Kanununun 19 uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, Kanununun 22 nci maddesinin (d) bendi için öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle aynı Kanununun 22 nci maddesinin (d) bendine göre temini, 4734 sayılı Kanununun temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiğinden, bu yönde uygulamaların sorumluluk doğuracağı hususuna dikkat edilmesi gereklidir.” hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemede, aşağıdaki tabloda örneklendirilen ve yıl boyunca süreklilik arz eden bazı alımların ihale yöntemi yerine doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Söz konusu uygulama mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Tablo 8: Mal Alım Listesi

Sıra No	İşin Adı	Tutarı (TL)	İhtiyaç Tespit Tarihi
1	Kamera Sistemi Ve Elektronik Malzeme Alımı	95.816,00	21.01.2021
2	Ekran Alımı	60.308,62	29.01.2021
3	Bilgisayar, Laptop Ve Tarayıcı Alımı	116.678,40	29.01.2021
4	Bilgisayar Ve Elektronik Malzeme Alımı	136.319,50	3.02.2021
5	İçme Suları Alımı	64.800,00	18.02.2021
6	Kırtasiye Ve Arşiv Malzemesi Alımı	112.338,36	3.03.2021
7	Toner Alımı	137.175,00	15.03.2021
8	Bilgisayar, Bilgisayar Parçaları, Televizyon Ve Yazıcı Alımı	138.337,30	19.03.2021
9	Kamera Sistemi Malzeme Alımı İşİ	100.624,50	31.03.2021
10	Toner Alımı	139.499,60	6.04.2021
11	İçme Suyu Alımı	38.583,00	6.04.2021
12	Kağıt Alımı	125.482,50	13.04.2021
13	El Antiseptiği Mal Alımı	56.640,00	18.05.2021
14	Kamera, Kamera Malzemeleri Ve Elektronik Malzeme Alımı	124.271,70	24.05.2021
15	İçme Suları Alımı	40.785,12	9.06.2021
16	Bilgisayar, Sarf Malzeme Ve Toner Alımı	140.066,00	11.06.2021
17	Temizlik Malzemesi Alımı	136.408,00	2.07.2021
18	Lisans Güncelleme Ve Robotlu Otomasyon Yazılımı Alımı	114.578,00	12.07.2021
19	Kamera Ve Elektronik Malzeme Alımı	126.675,36	13.07.2021
20	El Ve Yüzey Temizleyici Alımı	46.020,00	28.07.2021
21	Toner Alımı	136.290,00	4.08.2021
22	Temizlik Malzemesi Alımı	132.616,80	13.08.2021
23	İçme Suyu Alımı	66.465,36	13.08.2021
24	Bilgisayar, Elektronik Malzeme Ve Toner Alımı	139.771,00	16.08.2021
25	Temizlik Malzemesi Alımı	138.414,00	18.08.2021
26	Yazıcı Ve Toner Alımı	139.210,50	26.08.2021
27	Kırtasiye Ve Baskılı Evrak Alımı	120.319,96	16.09.2021
28	İçme Suyu Alımı	84.681,00	1.10.2021
29	Bilgisayar Alımı	136.880,00	25.10.2021
30	Yazıcı, Faksimile Cihazı, Fotokopi Malzemeleri, Bilgisayarlar ve Sunucular, Haberleşme Cihazları	137.263,50	2.11.2021
31	Toner Alımı	121.481,00	26.11.2021
32	Temizlik Malzeme Alımı	138.516,66	30.11.2021

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, Covid-19 salgını süreci nedeniyle tedarik zincirlerinde yaşanan temin sorunu, acil ihtiyaçların giderilmesi, Belediye tarafından yürütülen kamu hizmetinin sürekliliğini sağlamak ve dolar kurunda yaşanan dalgalanmalar nedeniyle kamu menfaati gözetilerek, en uygun fiyatlı malların ihale yerine doğrudan temin usulü ile alımının yapılması zaruretinin hasıl olduğu, bundan sonraki işlemlerde gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Ancak, söz konusu gerekçeler ilgili Kanun'un amir hükümlerini ortadan kaldırmamaktadır. Bulguda bahsedilen alımların yıl boyunca devamlılık gösteren mal alımları olduğu ve İdare tarafından bir sonraki yılda da aynı ihtiyaçların var olacağı bilinmektedir. İdare

tarafından sunulan gerekçelerin bertaraf edilmesi ihale sürecinin işletilmesi ile mümkün olacaktır. Bir sonraki mali yıl başlamadan önce süreklilik arz eden mal alımları ile ilgili ihale süreçleri 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine uygun olarak başlatılmalıdır.

Sonuç olarak, süreklilik arz eden mal alımlarının, doğrudan temin yöntemi yerine ihale ile yapılması hem mevzuatın hem de kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasının gereğidir.

BULGU 3: Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendinde belirtilen parasal limitler dâhilinde yapılan mal alımlarına ilişkin harcamaların yıllık toplamının, 2021 yılı bütçesine bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unu, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aştığı görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (1) bendinde; "*Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.*" hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'un "Pazarlık usulü" başlıklı 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde idarelerin yaklaşık maliyeti 404.732,00 TL'ye kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımlarını pazarlık usulü ile temin edebileceği; "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 121.405,00-TL'yi, diğer idarelerin 40.443,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlarını ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulü ile karşılanabileceği belirtilmektedir.

Buna göre Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlar, gerek 21'inci maddenin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar hariç 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadan aşamayacaklardır.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan "4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62 nci Maddesinin (ı) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ" in "Genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; Kanun'un 62'nci maddesinin (ı) bendine göre, Kanun kapsamında yer alan ve bütçe sahibi olan kamu idarelerinin; Kanun'un gerek 21'inci maddesinin (f) bendi, gerekse temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeyle ilişkin alımlar hariç 22'nci maddesinin (d) bendi kapsamında yapacakları harcamalarda, bütçelerine bu amaçla konulan ödeneklerin %10'unu Kurulun uygun görüşü olmadan aşamayacağı, bu oran aşılarak Kuruma yapılan başvuruların reddedileceği,

Üçüncü fıkrasında ise Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ve 22'nci maddesinin (d) bendine göre ihtiyaçların temininde bütçe sahibi olan kamu idareleri tarafından, yıllık bütçelerine bu amaçla konulan toplam ödenek tutarının dikkate alınacağı; mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine bu amaçla konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı %10 oranının hesaplanacağı,

İfade edilmiştir.

Yapılan incelemede, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (f) bendi ile 22'nci maddesinin (d) bendine göre yapılan mal alımlarında, aşağıdaki tablodan görüleceği üzere bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'unun, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 9: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İle Yapılan Alımlarda Ödenek Sınırı Aşımı

Harcama Kalemleri	2021 Yılı Toplam Ödenek Tutarı (A)	Toplam Ödenek'in % 10'u (Sınır) (B=A*%10)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL) (C)	Sınırı Aşan Tutar (TL) (D=C-B)	22/d ve 21/f Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı/Toplam Ödenek Tutarı (C/A)
Mal Alımı	216.832.517,03	21.683.251,70	28.469.843,39	6.786.591,69	0,13

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda belirtilen uygulamanın mevzuatın hatalı yorumlanmasından kaynaklandığı, ancak bu uygulamanın kamu zararı teşkil etmediği ve bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak, İdare tarafından 2021 yılı içerisinde 4734 sayılı Kanun'un 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında gerçekleştirilen mal alımlarında bütçeye bu amaçla konulan ödeneklerinin %10'u tutarındaki sınırın, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan aşılması hususu, 4734

sayılı Kanun ve ilgili Tebliğ hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Sonuç olarak, İdarenin mal alımlarında mevzuatında belirtilen usul ve esaslara uyulması, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınması gereken durumlarda bu yükümlülüğün yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Park ve Yeşil Alan Olarak Bütün Vatandaşların Kullanımına Açık Olması Gereken Taşınmazların Yalnızca Özel Kişilere Bedelsiz Olarak Kullandırılması

İmar planında yeşil alan, park ve benzeri şekilde kamunun kullanımına ayrılan yerlerin, konut site yönetimleri tarafından etrafları çevrilerek sadece site sakinlerinin kullanımına izin verecek şekilde kullanıldığı, Belediye tarafından söz konusu alanlar için ilgili kanun gereği ecrimisil tahakkukları ve tahiye işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun "Arazi ve arsa düzenlemesi" başlıklı 18'inci maddesinde; belediyeler, belediye ve mücavir alan içerisinde arsa ve arazileri düzenlemeye yetkili kılınmış, düzenleme dolayısıyla meydana gelen değer artışları karşılığında arazi ve arsalardan "düzenleme ortaklık payı" düşülebileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddede, düzenleme ortaklık paylarının düzenlemeye tâbi tutulan yerlerin ihtiyacı olan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve ortaöğretim kurumları, yol, otoyol hariç erişme kontrolünün uygulandığı yol, su yolu, meydan, park, otopark, çocuk bahçesi, yeşil saha, ibadet yeri ve karakol gibi umumî hizmetler için kullanılacağı belirtilmiş, söz konusu hizmetler dışında söz konusu payların başka maksatlarla kullanılamayacağı açıkça ifade edilmiştir.

İmar planlarında "park alanı", "çocuk oyun alanı", "spor tesisi" ve "yeşil alan" olarak belirlenen ve mülkiyeti kamuya ait olan yerlerde tasarruf hakkı belediyelerde bulunmaktadır. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde park ve yeşil alanlara ilişkin hizmetleri yapma veya yaptırmanın belediyenin görev ve sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir.

Diğer yandan, 5393 sayılı Kanun'un "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belediyenin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etme yetki ve görevi belediye başkanına verilmiştir.

Aynı Kanun'un "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde, belediye mallarına karşı suç işleyenlerin Devlet malına karşı suç işlemiş sayılacağı, 2886 sayılı

Kanun'un 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

2886 sayılı Kanun'un "Ecrimisil ve tahliye" başlıklı 75'inci maddesinin birinci fıkrasında ise maddede belirtilen taşınmazların gerçek ve tüzelkişilerce işgali üzerine, fuzuli şagilden Kanun'da belirtilen usule göre tespit edilen tutarda geriye doğru 5 yılı geçmemek üzere ecrimisil isteneceği, ecrimisil uygulamasında idarenin zarara uğraması veya fuzuli şagilin kusurlu olmasının aranmayacağı, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine, bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek idareye teslim edileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin hüküm ve tasarrufunda olup imar planında yeşil alan, park, yol veya otopark olarak ayrılan kamusal alanların Başakşehir ilçesindeki konut siteleri tarafından; bahçe, otopark, sosyal alan olarak özel amaçlar için kullanıldığı; ancak, Kamu idaresinin söz konusu işgalli alanlar için herhangi bir ecrimisil bedeli almadığı tespit edilmiştir.

Konut siteleri tarafından sosyal alan olarak özel amaçlar için kullanılan Belediye taşınmazlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 10: İşgalli Olarak Kullanılan Kamusal Alanlar

Sıra No	Ada Parsel	İdari Mahalle	Açıklama	İşgal Alanı (m ²)
1	571/4	Başakşehir Mahallesi	Park Alanı Açık Otopark Olarak Kullanılmaktadır	4302,89
2	571/4	Başakşehir Mahallesi	Park Alanı Açık Otopark Olarak Kullanılmaktadır	
3	571/4	Başakşehir Mahallesi	Park Alanı Açık Otopark Olarak Kullanılmaktadır	
4	571/4	Başakşehir Mahallesi	Park Alanı Açık Otopark Olarak Kullanılmaktadır	
5	571/4	Başakşehir Mahallesi	Park Alanı Açık Otopark Olarak Kullanılmaktadır	
6	571/4	Başakşehir Mahallesi	Park Alanı Açık Otopark Olarak Kullanılmaktadır	
7	1276/1	Başak Mahallesi	Kamusal Yol Site Tarafından Kapatılarak Kartlı Geçiş Sistemine Çevrilmiştir.	13880,81
8	1271/1	Başak Mahallesi	Kamusal Yol Site Tarafından Kapatılarak Kartlı Geçiş Sistemine Çevrilmiştir.	

9	1272/1	Başak Mahallesi	Kamusal Yol Site Tarafından Kapatılarak Kartlı Geçiş Sistemine Çevrilmiştir.	
10	1273/1	Başak Mahallesi	Kamusal Yol Site Tarafından Kapatılarak Kartlı Geçiş Sistemine Çevrilmiştir.	
11	601/9	Bahçeşehir 1. Kısım	Park Alanının Ve Dini Tesis Alanının Bir Kısımı Site Giriş Yolu Olarak Kullanılmaktadır.	493,36
12	602/6	Bahçeşehir 1. Kısım	Park Alanının Ve Dini Tesis Alanının Bir Kısımı Site Giriş Yolu Olarak Kullanılmaktadır.	
13	601/6	Bahçeşehir 1. Kısım	Park Alanının Ve Dini Tesis Alanının Bir Kısımı Site Giriş Yolu Olarak Kullanılmaktadır.	
14	441/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Park Alanı Bahçe Olarak Kullanılmaktadır.	490,73
15	442/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Park Alanı Bahçe Olarak Kullanılmaktadır.	184,34
16	440/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Park Alanı Bahçe Olarak Kullanılmaktadır.	448,75
17	430/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Park Alanı Bahçe Olarak Kullanılmaktadır.	435,07
18	431/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Park Alanı Bahçe Olarak Kullanılmaktadır.	325,53
19	426/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Otopark Cebi Bahçe Olarak Kullanılmaktadır	150
20	420/3	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Site Tarafından Kullanılmaktadır.	100
21	419/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Site Tarafından Kullanılmaktadır.	624
22	418/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Site Tarafından Kullanılmaktadır.	100
23	421/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Site Tarafından Kullanılmaktadır.	112
24	429/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Site Tarafından Kullanılmaktadır.	191,52
25	423/4	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Site Tarafından Kullanılmaktadır.	162,52
26	355/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Site Tarafından Kullanılmaktadır.	145,10
27	356/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Site Tarafından Kullanılmaktadır.	105,97

28	359/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Site Tarafından Kullanılmaktadır.	149,66
29	362/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Ve Otopark Cebi Bahçe Olarak Kullanılmaktadır	326,79
30	367/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Ve Otopark Cebi Bahçe Olarak Kullanılmaktadır	337,08
31	366/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Ve Otopark Cebi Bahçe Olarak Kullanılmaktadır	94,24
32	381/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Ve Otopark Cebi Bahçe Olarak Kullanılmaktadır	502,00
33	380/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Kamusal Alan Ve Otopark Cebi Bahçe Olarak Kullanılmaktadır	427,50
34	378/2	Bahçeşehir 2. Kısım	Otopark Cebi Bahçe Olarak Kullanılmaktadır	241,60

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulguda bahsedilen yerlerin bedelsiz kullandırılmaması yönünde gerekli çalışmalar yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İmar Kanunu uyarınca arsa ve arazilerin düzenlenmesi esnasında ilgili taşınmazlardan alınan ve yine bölgenin ortak ihtiyaçları için tüm halk tarafından kullanılması öngörülen alanların münhasıran bazı kişi ve sitelerin kullanımına bırakılması yasal bir uygulama değildir. Söz konusu alanlar için ecrimisil tahakkukları yapıp tahliye işlemlerinin gerçekleştirilmesi, park ve yeşil alan olarak kullanılması gereken yerlerin plandaki fonksiyonuna uygun olarak kullanımının sağlanması, müşterek ihtiyaçların giderilmesi için ayrılan taşınmazların tüm vatandaşların kullanımına açılması gerekmektedir.

BULGU 5: Kira Süresi Biten Taşınmazların Yeniden İhale Yapılmaksızın Kira Sürelerinin Uzatılması

İdarenin, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında kiraya verdiği 19 taşınmazını, kira süresi sonunda yeniden ihale düzenlenmeden aynı kişilere veya devir yoluyla başka kişilere kiraya verdiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesinde: Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına

ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermenin belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında olduğu;

Kanun'un 34'üncü maddesinde ise: Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamanın; süresi üç yılı geçmemek üzere taşınmaz kiralınmasına karar vermenin belediye encümeninin görev ve yetkileri arasında olduğu;

Hüküm altın alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un ilgili hükümlerine göre, taşınmazların 3 yıla kadar belediye encümeni kararıyla; 3 yılı aşan kiralamalarda ise belediye meclisinin kararıyla kiraya verilmesi mümkündür. Kira süresi biten taşınmazlar için yeniden kiralama ihalesine çıkılması gerekmektedir.

2886 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde;

"Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür." hükmü,

"Kiralarda sözleşme süresi" başlıklı 64'üncü maddesinde;

"Kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresi, on yıldan çok olamaz. Turistik tesis kurulacak yerlerin ve turistik tesislerin ve enerji üretimi tesisleri ile iletim ve dağıtım tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin ve doğal gaz iletim, dağıtım ve depolama tesis ve şebekelerinin ihtiyacı olan arazilerin on yıldan fazla süre ile kiraya verilmesi mümkündür."

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, önceden Maliye Bakanlığından izin alınması şarttır. Katma bütçeli idarelerde bu izin, idarelerin bağlı buldukları bakanlıktan alınır. Özel İdare ve belediyeler için kendi özel kanunları uygulanır."

Üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, kira bedeli her yıl şartname ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit edilir." hükmü yer almaktadır.

Mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde; kamu idarelerinin satım ve kiraya verme işlerinin 2886 sayılı Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği anlaşılmaktadır. 2886 sayılı Kanun'un 64'üncü maddesinin birinci fıkrası, taşınmaz malların kiraya verilmesinde kira süresine on yıllık üst sınır getirmiştir. Ancak, burada on yıllık üst sınırın sözleşme süresi için geçerli olduğuna dikkat edilmesi gerekir. Bu süre, ihalenin on yıla kadar geçerliliğini koruyacağı anlamına gelmemektedir. Dolayısıyla kira süresi biten taşınmazlar için 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 339 ve 347'inci maddelerindeki düzenlemeler de göz önünde bulundurularak yeniden kiralama ihalesine çıkılması gerekmektedir. Kira süresi sonunda işgal devam ederse, işgal süresi için bir tazminat olarak ecrimisil alınmalı; işgalin devam etmesi

durumunda taşınmazın tahliyesi için ilgili mülki amire talepte bulunulmalıdır. Kira süresinin bitiminde yeni bir ihale ve buna bağlı sözleşme yapılması mevzuatın gereğidir.

Yapılan incelemede, İdare mülkiyetindeki taşınmazların (dükkân, kafeterya, büfe vs.) 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında kiraya verildiği, ancak kira süresi sonunda yeniden ihale yapılmaksızın Başkanlık onayı ile bu taşınmazların kira sürelerinin uzatıldığı tespit edilmiştir. Kira süresi başkanlık onayı ile uzatılan taşınmazlar aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir.

Tablo 11: Başkanlık Onayı İle Kira Süreleri Uzatılan Taşınmazlar

Ada	Parsel	Kira Süre Uzatım Şekli	Kira Başlangıç Tarihi	Son Kira Süresi Uzatma Tarihi	Kira Süresi	Durumu	Yıllık Kira Bedeli (TL)
434	12	Başkanlık Onayı	12.01.2008	12.01.2021	1 Yıl	Devam	34.200,00
243	Psa	Başkanlık Onayı	28.02.2011	28.02.2021	1 Yıl	Devam	305.292,00
1301	8	Başkanlık Onayı	28.02.2014	28.02.2021	1 Yıl	Devam	9.660,00
184	-	Başkanlık Onayı	28.03.2013	28.03.2021	1 Yıl	Devam	46.680,00
292	3	Başkanlık Onayı	7.06.2011	7.06.2021	1 Yıl	Devam	39.864,00
-	1782	Başkanlık Onayı	8.06.2008	8.06.2021	1 Yıl	Devam	13.920,00
556	Park	Başkanlık Onayı	26.07.2010	26.07.2021	1 Yıl	Devam	85.272,00
256	1	Başkanlık Onayı	26.07.2010	26.07.2021	1 Yıl	Devam	97.008,00
248	1	Başkanlık Onayı	26.07.2010	26.07.2021	1 Yıl	Devam	85.272,00
556	Psa	Başkanlık Onayı	1.08.2012	1.08.2021	1 Yıl	Devam	37.080,00
298	6	Başkanlık Onayı	15.08.2011	15.08.2021	1 Yıl	Devam	48.576,00
262	1	Başkanlık Onayı	2.08.2007	2.08.2021	1 Yıl	Devam	59.292,00
271	8	Başkanlık Onayı	24.08.2008	24.08.2021	1 Yıl	Devam	32.424,00
271	8	Başkanlık Onayı	24.08.2008	24.08.2021	1 Yıl	Devam	32.424,00
514	Park	Başkanlık Onayı	2.10.2010	2.10.2020	1 Yıl	Devam	96.960,00
270	2	Başkanlık Onayı	9.10.2010	9.10.2020	1 Yıl	Devam	49.020,00
665	2	Başkanlık Onayı	15.12.2020	15.12.2020	3 Yıl	Devam	72.000,00
254	Park	Başkanlık Onayı	1.12.2013	1.12.2020	1 Yıl	Devam	74.436,00
	Park	Başkanlık Onayı	19.12.2015	19.12.2020	1 Yıl	Devam	116.460,00

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak, İdarenin mülkiyet ve tasarrufunda bulunan taşınmazların ilk defa kiraya verilmeleri halinde ihale yolu ile kiraya verildiği, ancak kira süresi biten taşınmazlar yönünden ise; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 339'uncu ve 347'nci maddeleri birlikte değerlendirildiğinde; İdare ile kira sözleşmesi akdetmiş olan kiracı tarafından sözleşmenin bitiminden en az 15 gün önce bildirimde bulunmak suretiyle sözleşmeyi sona erdirilebileceği, buna karşın kiraya veren

İdarelerinin kira sözleşmesindeki sürenin bitiminden itibaren 10 yıllık uzama süresi boyunca haklı bir neden olmaksızın tek taraflı olarak sözleşmenin feshi yoluna başvuramayacağı, dolayısıyla yeniden ihale yolu ile söz konusu taşınmazların kiralanmasının mümkün olmadığı, bu durumun aksine hareket edilmesi halinde Belediyenin tazminat yükümlülüğü altına gireceği, kamu zararına sebebiyet verileceği, bundan sonraki süreçte eleştiriler göz önünde bulundurularak daha hassas davranılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kira süresi biten taşınmazların 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 339 ve 347'nci maddelerindeki hükümler de dikkate alınarak yeniden ihale edilerek kiraya verilmesi; taşınmazlar işgal edilir ve işgal devam ederse, işgal süresi için bir tazminat olarak ecrimisil alınması; işgalin devam etmesi durumunda taşınmazın tahliyesi için ilgili mülki amire talepte bulunulması; dolayısıyla, ecrimisilin bir kiralama yöntemine ve olağan bir taşınmaz yönetim şekline dönüştürülmemesi gerekmektedir.

BULGU 6: Bazı İş yerleri İçin Çevre Temizlik Vergisi Tahakkuk Ettirilmemesi

İdarenin yetki ve sorumluk alanı içindeki bazı iş yerleri için çevre temizlik vergisinin tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde;

"Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar çevre temizlik vergisine tabidir.

...

İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılır. Tahakkuk eden vergi, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edilir. İş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu vergi, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödenir.

...

(Değişik beşinci fıkra: 30/12/2004-5281/18 md.) İşyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait Çevre Temizlik Vergisi, aşağıdaki tarifeye göre alınır ve büyükşehirlerde % 25 artırımlı uygulanır.

...

Bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkralarında yer alan tutarlar, her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirleri dikkate alınmaz.

... ” denilmektedir.

Yukarıda da görüleceği üzere; 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun mükerrer 44’üncü maddesinde, belediye sınırları içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, iş yerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin maddede belirtilen tarifeye göre alınacağı ve büyükşehirlerde %25 artırımlı uygulanacağı, bu verginin belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, tahakkuk eden bu verginin her yıl emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği, bu maddede yer alan tutarların her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılacağı ve bu tutarların belirlenmesinde, vergi tutarlarının yüzde beşini aşmayan kesirlerin dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır.

İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığından alınan aktif mükellef verilerinden yola çıkarak Başakşehir ilçesi sınırlarında bulunan Bahçeşehir 1.Kısım Mahallesi özelinde yapılan incelemede, 946 iş yerine ilişkin çevre temizlik vergisinin tahakkuk ettirilmediği, Ruhsat ve Denetim Müdürlüğünden alınan işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen iş yerleri ile çevre temizlik vergisi tahakkuk kayıtları üzerinde yapılan çalışmada; 262 mükellefe ilişkin çevre temizlik vergisinin tahakkukunun yapılmadığı, yine Belediyenin kiraya vermiş olduğu işyerleri sorgulanmış ve 11 adet işyerinin çevre temizlik vergisi mükellefiyetinin bulunmadığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak gerekli düzenlemelerin yapıldığı ve bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin çevre ve temizlik vergisi mükellefi iş yerlerinin tespiti ve söz konusu verginin alınması için gerekli olan çalışmaları yapması gerekmektedir.

BULGU 7: Çevre Temizlik Vergisinin Mevzuata Uygun Biçimde Tarh ve Tahakkuk Ettirilmemesi

İdare tarafından, bazı müelleflerin bina grup ve dereceleri hatalı belirlendiğinden, çevre temizlik vergisinin mevzuatın öngördüğü biçimde tarh ve tahakkuk ettirilemediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 44'üncü maddesi ile ihdas edilen çevre temizlik vergisi, belediye sınırları içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalardan alınmaktadır. Söz konusu maddeye göre verginin mükellefi söz konusu binaları kullananlar olup, mükellefiyet binaların kullanımı ile başlamaktadır.

Yasa koyucu tarafından verginin tahakkuk ve tahsilinde ikili bir ayrıma gidilmiş, su ihtiyacını belediyece tesis edilmiş şu şebekesinden karşılayan binalar ile işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar için farklı düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelere göre işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisi söz konusu Kanun maddesinde 7 grup ve 5 dereceden müteşekkil olan tarife üzerinden hesaplanarak alınacaktır. Ancak bu hesaplamanın yapılabilmesi için vergi alınacak bir binanın hangi grup ve derece içerisinde yer aldığı belirlenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede aynı Kanun maddesince, belediye meclislerine buldukları mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ile büyüklüklerini de dikkate alarak binaların hangi dereceye gireceğini tespit etme yetkisi verilmiş, bina gruplarının belirlenmesi için ise Cumhurbaşkanına (Bakanlar Kuruluna) yetki verilmiştir.

Bakanlar Kurulu bu yetkiye dayanarak, 2005/9817 sayılı Kararı ile işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ilişkin grupları aşağıdaki şekilde belirlemiştir.

Table 12: Çevre Temizlik Vergisi Bina Grup ve Dereceleri

BİNA GRUPLARI	1-Öğrenci sayısı: (Okul,yurt,kreş,dershane, kurs,eğitim merkez, anaokulu, yuva vb. eğitim ve öğretim faaliyeti yapılan binalar.)	2- Yatak kapasitesi: (Konaklama tesisleri ile hastahaneler ve diğer yataklı sağlık tesislerine ait binalar.)	3- Kullanım alanı (m ²): a) Her türlü yeme, içme ve eğlence yerleri.	b)Daimi surette faaliyet gösteren lunapark, panayır, fuar, stadyum, hipodrum, spor salonu gibi yerler ile eşya depolamaya mahsus olan yerler.	4- Koltuk sayısı: (Sinema, tiyatro, opera, bale vb. biletle girilen koltuklu	5-Personel sayısı: (1, 2, 3 ve 4 üncü sıradakiler hariç, ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetler için
---------------	--	--	--	---	--	---

					eğlence yerleri.	kullanılan binalar ile bunlar dışında kalan faaliyetlere mahsus binalar.)
I.GRUP	750'den fazla	500'den fazla	1000'den fazla	5000'den fazla	2000'den fazla	300'den fazla
II.GRUP	750-500	500-300	1000-500	5000-4000	2000-1500	300-200
III.GRUP	499-250	299-150	499-250	3999-3000	1499-1000	199-100
IV.GRUP	249-100	149-50	249-100	2999-2000	999-500	99-50
V.GRUP	99-50	49-20	99-50	1999-1000	499-250	49-10
VI.GRUP	49-20	20'den az	50'den az	999-500	249-100	9-4
VII.GRUP	20'den az	-	-	500'den az	100'den az	3 ve daha az, konutlar

Aynı Karar'da belediye meclislerince, mükellefler dikkate alınmaksızın bina grupları itibarıyla derecelere intibak yapılacağı, yapılan intibak işleminin de mükelleflere ilan edileceği belirtilmiştir. Buna göre belediye meclislerinin yukarıda yer alan tablodaki gruplar için ayrı ayrı bina derecelerini belirleyecektir. Söz konusu tabloya göre örneğin, kurs şeklinde kullanılan bir binada, bu binanın hangi grupta yer aldığı tespitinde öğrenci sayısı belirleyici olurken, bu binanın hangi dereceye dâhil olduğu ise belediye meclis kararına göre belirlenecektir. Aynı şekilde, konaklama tesisi olarak kullanılan bir binanın grubu yatak kapasitesine göre değişirken, bu binanın hangi dereceye dâhil olacağı belediye meclisi kararı ile belli edilecektir. Vergi alınacak binaların derece ve grupları bu şekilde belirlendikten sonra, 2464 sayılı Kanun'un mükerrer 44'üncü maddesinde oluşturulan ve aşağıda yer alan tarifeye göre vergi hesaplanacaktır. Buna göre örneğin, anılan Bakanlar Kurulu Kararına göre 3'üncü grupta; belediye meclis kararına göre 2'nci derecede yer alan bir binanın vergisi 1750 TL olacaktır.

Table 13: 2021 Yılı Çevre Temizlik Vergisi Tarifesi

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	5625	4500	3500	3125	2625
2. Grup	3500	2625	2125	1750	1625
3. Grup	2625	1750	1625	1125	875
4. Grup	1125	875	662	562	450
5. Grup	662	562	387	375	312
6. Grup	375	312	200	175	136
7. Grup	136	107	75	62	47

Yapılan incelemede, Başakşehir Belediye Meclisince bina grupları itibarıyla derecelere intibak yapılmasına ilişkin karar alındığı görülmüştür. Ancak uygulamada bazı tahakkuklarda, meclis kararına göre olması gereken bina grup ve derecelerinden farklı grup ve dereceler

belirlenerek tahakkuklar gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Örnek olarak; kullanım alanı kriterine göre yapılan bazı çevre temizlik vergisi tahakkukları hatalı grup ve/veya derece üzerinden yapılmıştır.

Table 14: Kullanım Alanı Kriterine Göre Uygulanan ve Uygulanması Gereken Bina Grup ve Dereceleri

Faaliyet Alanı	Kriter	Kullanılan Alan (m ²)	Uygulanan Tahakkuk Grup/Derecesi	İlgili Meclis Kararına Göre Uygulanması Gereken Tahakkuk Grup/Derece
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	300	4-2	3-2
Cafe	Kullanım alanı m ²	250	4-2	3-2
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	900	2-3	2-2
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	305	4-2	3-2
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	600	2-3	2-2
İmalathane	Kullanım alanı m ²	400	4-2	3-2
Büfe	Kullanım alanı m ²	50	5-4	5-2
Pastane	Kullanım alanı m ²	300	4-2	3-2
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	50	7-1	5-2
Kahvehane	Kullanım alanı m ²	50	5-3	5-2
Kahvehane	Kullanım alanı m ²	0	0-0	6-2
Pastane	Kullanım alanı m ²	0	0-0	6-2
Benzin İstasyonu	Kullanım alanı m ²	990	2-3	2-2
İmalathane	Kullanım alanı m ²	250	4-2	3-2
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	420	4-2	3-2
Pastane	Kullanım alanı m ²	250	4-2	3-2
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	450	4-2	3-2
İmalathane	Kullanım alanı m ²	350	4-2	3-2
Pastane	Kullanım alanı m ²	297	4-2	3-2
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	380	4-2	3-2
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	450	4-2	3-2
İmalathane	Kullanım alanı m ²	350	4-2	3-2

Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	300	4-2	3-2
Cafe	Kullanım alanı m ²	634	2-3	2-2
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	300	4-2	3-2
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	220	6-1	4-2
Lokanta ve Restoran	Kullanım alanı m ²	306	4-2	3-2
İmalathane	Kullanım alanı m ²	280	4-2	3-2
Büfe	Kullanım alanı m ²	23	6-3	6-2

Bu durum, çevre temizlik vergisinin hukuka uygun biçimde tarh ve tahakkuk ettirilmesine engel olduğu gibi, bazı mükelleflerden eksik vergi alınmasına da neden olmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak gerekli düzenlemelerin yapıldığı ve bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu vergiye ilişkin iş ve işlemlerin yasal düzenlemelere uygun yürütülmesini ve gelir kaybının engellenmesini teminen, çevre temizlik vergisine ilişkin ilgili meclis kararının doğru bir şekilde uygulanması gerekmektedir.

BULGU 8: Bazı İşletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette Bulunması ve Buna Bağlı Olarak İşyeri Açma İzni Harcının Tahsil Edilmemiş Olması

Belediye sınırları içerisinde faaliyet gösteren bazı iş yerlerinin, işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyette bulunduğu ve bu nedenle İdarenin gelir kaybına uğradığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İşyeri açma izni harcı" başlıklı 81'inci maddesinde;

"Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması "İşyeri Açma İzni Harcına" tabidir." hükmü yer almaktadır.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'e göre de, belediye sınırları içinde bu Yönetmelik kapsamında faaliyet gösterecek işyerlerinin ilgili belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı almış olması gerekmektedir.

Diğer yandan, 3572 sayılı Kanun'daki muafiyet düzenlemesi ile avukatlık büroları, serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmeti veren iş yerleri, tabipler, noterler, mimar ve mühendisler gibi bazı meslek grupları işyeri açma ve çalışma ruhsatı almaktan muaf tutulmuştur. İlgili kanunlarında da, bu iş yerlerinin faaliyet sahalarına göre bakanlıklar ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından faaliyetleri ile ilgili izin alacakları ve bu izin belgelerinin de işyeri açma ve çalışma ruhsatı niteliğinde olacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin yetki ve görev sınırları içinde 31.12.2021 tarihi itibarıyla 4.267 adet işyeri açma ve çalışma ruhsatı verildiği ve sadece bu iş yerlerinden işyeri açma izni harcı tahsil edildiği; ancak Mali Hizmetler Müdürlüğünden alınan iş yeri çevre temizlik vergisi aktif mükellef listesinde ise 10.783 aktif işletmenin kayıtlı olduğu; dolayısıyla, toplam 6.516 adet iş yerinin ruhsatsız faaliyet gösterdiği; ayrıca İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığından alınan aktif mükellef verilerinden yola çıkarak Başakşehir ilçesi sınırlarında bulunan Bahçeşehir 1.Kısım Mahallesi özelinde yapılan çalışmada; 694 iş yerinin ruhsatsız faaliyet gösterdiği; yine Belediye tarafından kiraya verilen 30 iş yerinden 9'unun ise işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan faaliyette bulunduğu; buna bağlı olarak da İdarenin, işyeri açma ve çalışma ruhsat harcı geliri kaybının olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak Organize Sanayi Bölgesinde bulunan işletmelere ilişkin olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı verme yetkisinin İdareleri uhdesinde olmadığı, yine İlçenin hızla gelişen bir bölgede olması sebebiyle yeni açılan iş yeri sayısının her geçen gün arttığını, buna mukabil sürekli denetim anlayışı ile çalışılarak söz konusu noksanlığın giderilmeye çalışıldığı ifade edilmiştir.

Ancak bulguda yapılan değerlendirmeler Organize Sanayi Bölgesi dışında yer alan iş yerleri ile ilgilidir. Dolayısıyla, İdare tarafından söz konusu eksikliğin giderilmesi amacıyla gerek kendi birimlerinden gerekse de vergi dairesinden temin edeceği veriler ışığında iş yerleri ile ilgili denetim mekanizmasını işletmesi uygun olacaktır.

Sonuç olarak, İdarenin yetki ve görev alanındaki işletmelerin, işyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf olanları da dikkate alarak, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının bulunup

bulunmadığının takibini sağlaması ve buna bağlı olarak da işyeri açma izni harcının zamanında tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Belediye Sınırları İçerisinde Faaliyet Gösteren İş Yerlerinin Bir Kısımından İlan ve Reklam Vergisi Tahakkuk ve Tahsilatlarının Yapılmaması

İdarenin yetki ve sorumluk alanı içindeki bazı iş yerleri için ilan ve reklam vergisinin tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İlan ve Reklam Vergisi" başlıklı bölümünün "Konu" başlıklı 12'nci maddesinde;

"Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü İlan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir."

Aynı Kanun'un "Mükellef ve sorumlu" başlıklı 13'üncü maddesinde;

"İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişilerdir."

Aynı Kanun'un "Verginin tarhi ve ödenmesi" başlıklı 16'ncı maddesinde ise;

"Vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından, ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20 nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, tarh ve tahakkuk ettirilir. Beyannameler vergi tarifesinin 1, 2, 3, 4, 5 ve 6'ncı bentlerinde yazılı ilan ve reklamlarda bunların yayınlandığı, dağıtıldığı veya teşhir edildiği mahallin belediyesine verilir,

İlan ve Reklam Vergisi, beyanname verme süresi içinde ödenir. Şu kadar ki belediye meclisleri vergi tarifesinin 1, 2 ve 4'üncü bentlerinde yazılı yıllık ilan ve reklamlara ait vergileri, yılı içinde, iki eşit taksitte almaya yetkilidirler.

İlan ve Reklam Vergisinin ödendiğinin belgelendirilmesi yönünden ilgili belediyeler gerekli usulleri ihdas edebilirler." hükümleri bulunmaktadır.

Yapılan incelemede, Belediyenin yetki ve görev alanı içinde 4267 adet iş yerinin çalışma ruhsatı almasına rağmen, bu işyerlerinden 2326'sının ilan ve reklam vergisi beyanında

bulunmadığı, yine İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığından alınan aktif mükellef verilerinden yola çıkarak Başakşehir ilçesi sınırlarında bulunan Bahçeşehir 1.Kısım Mahallesi özelinde yapılan çalışmada; 1049 iş yerine ilişkin olarak ilan ve reklam vergisi beyanının bulunmadığı, dolayısıyla bu iş yerleri adına ilan ve reklam vergisinin tahakkuk işlemlerinin de yapılmadığı; belirtilen nedenle de vergi geliri kaybı olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak gerekli düzenlemelerin yapıldığı ve bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin ilgili birimlerinden ve vergi dairesinden alınacak veriler kullanılarak gerekli denetimler sağlanmalı ve İdare yetki ve görev alanındaki işletmelerden söz konusu verginin tahakkuk ve tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 10: İdarenin Ambalaj Atıklarının Toplanması ve Değerlendirilmesi Hakkının İhalesiz Olarak Devredilmesi

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanındaki ambalaj atıklarının toplanması, taşınması, ayrıştırılması ve depolanması hizmetlerini içeren imtiyaz; ilgili bütün hizmetler sonuçları itibariyle gelir getirici faaliyetler olmasına rağmen, bir protokolle çevre lisanslı özel kuruluş olan bir firmaya ihalesiz devredildiği görülmüştür.

2872 Sayılı Çevre Kanunu'nda:

Atıkların üretiminin ve zararlarının önlenmesi veya azaltılması ile atıkların geri kazanılması ve geri kazanılabilen atıkların kaynağında ayrı toplanmasının esas olduğu; atık yönetim plânlarının hazırlanmasına ilişkin esasların, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği;

Üretici, ithalatçı ve piyasaya sürenlerin sorumluluğu kapsamında yükümlülük getirilen üreticiler, ithalatçılar ve piyasaya sürenlerin; ürünlerinin faydalı kullanım ömrü sonucunda oluşan atıkların toplanması, taşınması, geri kazanımı, geri dönüşümü ve bertaraf edilmelerine dair yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve bunlara yönelik gerekli harcamalarının karşılanması, eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi amacıyla Bakanlığın koordinasyonunda bir araya gelerek tüzel kişiliği haiz birlikler oluşturacakları;

Atık geri kazanım, geri dönüşüm ve bertaraf tesislerini kurmak ve işletmek isteyen gerçek ve/veya tüzel kişilerin, yönetmelikle belirlenen esaslar doğrultusunda, ürün standardı,

ürünlerinin satışa uygunluğu ve piyasadaki denetimi ile ilgili izni, ilgili kurumlardan almak kaydı ile Bakanlıktan lisans almakla yükümlü oldukları; ayrıca evsel atıklar hariç olmak üzere, atık taşıma ve/veya toplama işlerini yapan kurum veya kuruluşların Bakanlıktan lisans almaları gerektiği;

Kirlenme ve bozulmanın önlenmesi, sınırlandırılması, giderilmesi ve çevrenin iyileştirilmesi için yapılan harcamaların kirleten veya bozulmaya neden olan tarafından karşılanacağı; söz konusu maliyetin karşılanması için kirletenlerce ödenecek katkıların 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine tabi olduğu; bu doğrultuda olmak üzere, yurt içinde piyasaya arz edilen 2872 sayılı Kanun'a ekli listede yer alan ürünlerden poşetler için satış noktalarından, diğer ürünler için piyasaya sürenlerden/ithalatçılardan bu listede belirtilen tutarda geri kazanım katılım payı tahsil edileceği belirtilmiştir.

Kanun gereği çıkarılan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nde de atıkların toplanması, taşınması, geri kazanımı, geri dönüşümü ve bertaraf edilmeleri ve maliyetlerin karşılanması konularında benzer düzenlemeler yapılmış ve mevzuatında tanımlanan sistem doğrultusunda toplanan ambalaj atıklarının çevre lisanslı ambalaj atığı işleme tesislerine verilmesinin zorunlu olduğu belirtilmiştir. Aynı Yönetmelik'te ambalaj atıklarını piyasaya sürenlerin tanımı yapılmış ve sorumluluğu vurgulanmış, ayrıca yetkilendirilmiş kuruluşlardan bahsedilmiştir. Yetkilendirilmiş kuruluşlar, ambalajları piyasaya süren işletmelerin ambalaj atıkları yönetimi konusundaki sorumluluklarını yerine getirmek amacıyla kurulan ve Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlardır.

Bahsi geçen Yönetmelik'te, ambalaj atıklarının ayrı toplanmasından, 5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi kapsamında büyükşehir belediye sınırları içerisinde ilçe belediyeleri ve 5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesi kapsamında belediyelerin sorumlu oldukları ifade edilmiştir. Bu sorumluluk kapsamında olmak üzere belediyeler;

Ambalaj atıklarının ayrı toplanması için mevzuatında yer alan hususlara uygun olarak toplama sistemini kurmakla, ambalaj atığı üreticileri tarafından toplama sistemine verilen ambalaj atıklarını ayrı toplamakla veya toplattırmakla; ambalaj atıklarının yönetimi için toplama ayırma tesisi kurmak/kurdurmakla, işletmek/işlettirmekle, kurduğu tesislere çevre lisanslı almak/aldırmakla veya bu faaliyeti çevre lisanslı toplama-ayırma tesisleri ile gerçekleştirmekle; ambalaj atıklarının yetkili olmayan kişiler tarafından toplanmasını önlemek amacıyla gerekli önlemleri almakla yükümlüdürler. Belediyelerin birlik üyesi olmaları ve birlik

tüzüğünde yer alması halinde, yönetim planının hazırlanması ve ambalaj atıklarının toplanması faaliyetleri, belediyeler adına üye oldukları birlik tarafından yerine getirilecektir.

Yukarıda belirtildiği üzere; ambalaj atıklarının toplanması, taşınması, geri dönüşüme tabi tutulması ya da bertaraf edilmesi konularında belediyelere çeşitli görev ve yetkiler verilmiştir. Bu bağlamda, ambalaj atıklarının yönetimi kapsamındaki toplama-ayırıştırma işleri için lisanslı toplama-ayırma tesisi kurmaları ve işletmeleri ya da ambalaj atıklarını toplama-ayırıştırma işini çevre lisanslı gerçek veya tüzel kişilere yaptırmaları mümkündür. Ambalaj atığı toplama, taşıma ve ayırıştırma işlerini yapan ve Bakanlıktan çevre lisansı almış çok sayıda özel kuruluş vardır. Bu durumda ambalaj atık yönetimi kapsamındaki toplama, taşıma ve ayırıştırma hizmeti; belediye, yetkilendirilmiş kuruluş ve çevre lisanslı özel işletmeler ile koordinasyon halinde ve belediye ile özel işletme arasında imzalanan bir protokolle yapılacaktır. Bu bağlamda; kirlenme ve bozulmanın önlenmesi, sınırlandırılması, giderilmesi ve çevrenin iyileştirilmesi için yapılan harcamaların kirleten veya bozulmaya neden olanlar tarafından karşılanacağı ilkesi nedeniyle, çevre lisanslı kuruluşlar, topladıkları ambalaj atığının bedelini de, piyasaya sürenlerin temsilcisi olan yetkilendirilmiş kuruluşlardan fatura karşılığı alacaklardır.

Diğer yandan 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde; "*Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.*" belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında sayılmış ve belirtilen hizmetin Danıştayın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebileceği belirtilmiştir. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre de kira; taşınır ve taşınmaz malların ve hakların kiralanması veya kiraya verilmesi anlamına gelmektedir.

Bu bağlamda katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetlerin sonuçları itibariyle gelir getirici faaliyetler olduğu kabul edilmelidir. Çünkü bahsedilen işlemlerden sonra, ambalaj atıklarının lisanslı geri dönüşüm tesislerine satışı yapılmaktadır. Bu nedenle, mevzuatında imtiyaz olarak belediyelere verilen bir hakkın işletilmek üzere gerçek veya tüzel kişilere devredilmesi belli usul ve esaslar çerçevesinde yapılacaktır. Dolayısıyla, bahsi geçen imtiyazın devredilmesi 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre olabilecektir.

Yapılan incelemede, ambalaj atıklarının toplanması, taşınması, ayrıştırılması ve depolanması hizmetlerini içeren imtiyazın bir protokolle çevre lisanslı özel kuruluş olan bir firmaya ihalesiz verildiği ve ilgili protokolün 11'inci maddesine göre de firmanın işletme giderleri ve atık nakit bedellerinin düşülmesinden sonra kalan gelirin %80'inin İdareye kalan %20'nin ise firmaya ait olduğu tespit edilmiştir. Ancak 2021 yılında İdareye aktarılan bir tutar bulunmamaktadır.

Bu durumda, kirlenme ve bozulmanın önlenmesi, sınırlandırılması, giderilmesi ve çevrenin iyileştirilmesi için yapılan harcamaların kirlenme veya bozulmaya neden olanlar tarafından karşılanacağı ilkesi nedeniyle çevre lisanslı kuruluşlar, topladıkları ambalaj atığının bedelini piyasaya sürenlerin temsilcisi olan yetkilendirilmiş kuruluşlardan fatura karşılığı almalarının yanında, devredilen imtiyazın gelir getirici özelliğinden de yararlanmış olacaktırlar. Zira toplanan ambalaj atıklarının lisanslı geri dönüşüm işletmelerine satışı yapılmaktadır. İdareye ait imtiyazın belirtilen şekilde devrinin kamu menfaatine ve mevzuata aykırı olduğu açıktır. Hâlbuki bahsi geçen imtiyazın, gelir getirici özellikte olması nedeniyle, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre devredilmesi/kiraya verilmesi gerekmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak söz konusu hakkın protokol neticesinde ilgili firmaya verilmesi ile ihale yöntemine nazaran daha fazla gelir elde edilmesinin amaçlandığı ve %80 olan İdare gelir payının tahsili için gerekli çalışmaların başlatıldığı ve bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Ancak yukarıda ayrıntılı bir şekilde anlatıldığı üzere bahsi geçen imtiyazın, gelir getirici özellikte olması nedeniyle, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre devredilmesi/kiraya verilmesi gerekmektedir. Ayrıca mevzuat hükümlerine aykırı olarak protokol yapılması ve bu protokolle İdare gelir payı öngörülmesine rağmen İdareye herhangi bir pay da gönderilmemiştir.

Sonuç olarak, ambalaj atıklarının toplanması, taşınması, ayrıştırılması ve depolanması hizmetlerini kapsayan İdare imtiyazının/hakkının, söz konusu hizmetlerin idarece yapılmaması veya yapılamaması durumunda, ihale mevzuatına uygun olarak kiraya verilmesi kamu yararına olacaktır.

BULGU 11: Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatların Müteahhitlerinden Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması

İdare tarafından, Kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılan inşaatlara ilişkin olarak alınması gereken yapı kullanma izni harcı ücretlerinin alınmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İmar ile ilgili harçlar" başlıklı 80'inci maddesinde; imar mevzuatına ilişkin harçlardan olan yapı kullanma izni harcının belediyeler tarafından tahsil edileceği ifade edilmiş olup, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'ne ekli Tıp İdari Şartnamelerin "Teklif fiyata dahil olan giderler" başlıklı 25'inci maddesinde ise; isteklinin, sözleşmenin uygulanması sırasında ilgili mevzuat gereğince ödeyeceği yapı kullanım izin belgesi giderlerinin teklif fiyata dahil olduğu ifade edilmektedir.

Bu hükümlere göre, yapı kullanma izni verilmesi işlerinin yapı kullanma izni harcına tabi tutulması ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin bu Kanun'a göre gerçekleştirdikleri yapım işlerinde, yapı kullanım izin belgesi giderleri ve benzeri giderlerin yükleniciler tarafından Belediyeye ödenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, kamu kurum ve kuruluşlarına verilen yapı kullanma izin belgeleri nedeniyle yükleniciler adına tahakkuk ettirilmesi gereken yapı kullanma izin belgesi harcının tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak söz konusu uygulamanın 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Ek 2'nci maddesi dayanak alınarak gerçekleştirildiği ve bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Ancak 2464 sayılı Kanun'un Ek 2'nci maddesi bina inşaat harcının istisnasını düzenleyen bir maddedir. Dolayısıyla yapı kullanma izni harcı bu kapsamda değerlendirilemeyecektir.

Sonuç olarak, kamu kurum ve kuruluşlarına verilecek yapı kullanım izin harcı tarifesinin belirlenerek tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Kazı Bedellerine İlişkin Büyükşehir Belediyesi Tarafından İdareye Aktarılması Gereken Tutarların Takip Edilmemesi

Büyükşehir Belediyesi tarafından 2020 yılı ve öncesinde toplanan kazı bedellerinden İdareye gönderilmesi gereken tutarların tahsil edilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun mükerrer 79'uncu maddesine göre altyapı kazı alanı ile kazı sırasında diğer altyapı tesislerine zarar verilmesi halinde bu tesisler kazıyı yapan tarafından eski haline getirilir. Altyapı kazı alanı, alan tahrip tutarının peşin yatırılması veya alan tahrip tutarı kadar teminat verilmesi halinde belediyece de kapatılabilir. İzinsiz altyapı kazısı yapanlara veya altyapı kazı alanını usulüne uygun kapatmayanlara belediye encümenince alan tahrip tutarının beş katına kadar idari para cezası verilir. İdari para cezası, ilgisine tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ödenir. Bu yerlerin alan tahrip tutarı, varsa teminatı düşülerek ayrıca tahsil edilir.

Diğer yandan, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Altyapı hizmetleri" başlıklı 8'inci maddesi ve "Ulaşım hizmetleri" başlıklı 9'uncu maddesine dayanarak hazırlanan Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliği'nin "Hesabının oluşumu ve geliri" başlıklı 14'üncü maddesine göre;

"(1) Alt yapı yatırım hesabı, ortak programa alınan altyapı hizmetlerinin amaca uygun bir şekilde gerçekleştirilmesi için belediye ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan ödeneklerden bu hesaba yapılacak aktarım ile kazılardan elde edilen gelirlere oluşur.

(2) Alt yapı koordinasyon merkezinin bütçesi büyükşehir belediye bütçesi içinde yer alır. Ayrıca, belediye ve diğer bütün kamu kurum ve kuruluşlarının bütçelerine konulan ödeneklerden, alt yapı koordinasyon merkezi bünyesinde oluşturularak alt yapı yatırım hesabına aktarılacak tutarlar da gelir bütçesinin ilgili bölümünde gösterilir ve bu gelirler amacının dışında harcanamaz.

(3) (Değişik:RG-24/12/2020-31344) Büyükşehir belediyelerinin sorumluluğuna bırakılan cadde, bulvar, meydan ve sokaklarda yapılacak tüm kazılardan elde edilecek gelirler büyükşehir belediyesi bünyesinde açılacak alt yapı yatırım hesabında toplanır. Bu gelirler amacı dışında kullanılamaz." düzenlemesi söz konusudur.

Ayrıca "İlçelerde tahsil edilen kazı gelirlerinin kullanımı" başlıklı 14/A maddesinde ise;

“(Ek:RG-24/12/2020-31344) (1) İlçe belediyelerinin sorumluluğuna bırakılan cadde, bulvar, meydan ve sokaklarda yapılacak tüm kazılardan elde edilecek gelirler bu yerlere izin veya ruhsat veren ilçe belediyesince gelir olarak kaydedilir. Bu gelirler sadece cadde, bulvar, meydan ve sokaklardaki asfalt ve kaldırımların yapım, onarım ve bakımında kullanılır.” düzenlemesi yer almaktadır.

Mezkûr Yönetmelik’te 24.12.2020 tarihinde değişiklik yapılmıştır. 24.12.2020 tarihinde yapılan değişiklik öncesinde; büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyelerinin yetki ve sorumluluğundaki cadde, bulvar, meydan ve sokaklarında yapılacak tüm kazılardan elde edilecek gelirler büyükşehir belediyesi bünyesinde açılacak alt yapı yatırım hesabında toplanmakta ve sokakların kazısından elde edilen gelirler ilgili belediyeye aktarılmakta iken yeni düzenleme ile söz konusu tarih sonrasında bu kapsamda elde edilecek gelirler doğrudan ilçe belediyesine gelir kaydedilmektedir. Ancak İdarenin düzenleme öncesi tarihlere ilişkin İBB’den alması gereken tutarlar tam olarak gönderilmemiştir.

Bu bağlamda, 24.12.2020 tarihinden önceki Başakşehir ilçesi sınırları içerisinde yer alan sokak kazılarından elde edilen gelirlerin İBB tarafından İdareye aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İBB tarafından aktarılması gereken 2020 yılı ve öncesine ilişkin 1.264.994,43 TL’nin Büyükşehir Belediyesi tarafından İdareye aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak söz konusu tutarların iadesi amacıyla ilgili İdareye yazı yazıldığı, ancak henüz bir sonuç alınmadığı ve konunun takip edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu tutarların İBB’den tahsilatının sağlanması için gerekli iş ve işlemlerin yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 13: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun “Tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 3’üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; “Geçiş Hakkı”, “Geçiş Hakkı Sağlayıcısı” ve “İşletmeci” tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasında "Geçiş hakkının kapsamı" belirlenmiş, 25'inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih 28510 sayılı Resmi Gazete'de "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik" yayımlanmıştır.

Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik'e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi'nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerine belediye gelir tarifesinde yer verildiği ancak söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsilinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak geçiş hakkı bedellerinin İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından takip ve tahsil edildiği ve İBB Telekomünikasyon Alt Yapı Tesislerinin Kurulması ve Bu Tesislerin Ortak Kullanılması İçin Katılım ve Güzergah Bakım Bedellerinin Tespiti İle Geçiş Hakkına İlişkin Yönetmelik'in 16.03.2022 tarihinde değişen 6'ncı maddesi gereği ilçe belediyelerinin sorumluluğunda kalan ara arterlere ilişkin geçiş hakkı bedellerinin ilçe belediyelerine gönderileceği ve bundan sonraki süreçte İdareleri tarafından gerekli takip işlemlerinin yapılacağı ifade edilmiştir. Ancak, Yönetmelik'in 6'ncı maddesinde değişiklik yapılmamıştır. İdare cevabında bahsedilen husus, değişiklik teklifidir. Sayıştay Denetim Raporlarına istinaden İBB Meclisi 16.03.2022 tarihli ve 372 sayılı Kararı ile Yönetmelik'in 6'ncı maddesinin

“İstanbul büyükşehir belediyesi hizmet sınırları içinde telekomünikasyon alt yapı tesislerinin kurulması ve bu tesislerin ortak kullanılması için katılım, güzergâh bakım ile geçiş hakkı bedelinin tespiti ve ortak tesis kullanımının belirli bir düzen ve koordinasyon içinde yürütülmesi ile geçiş hakkı tanınmasında bağlı genel müdürlük ve iştirakler dâhil tek yetkili kurum İstanbul Büyükşehir Belediyesi’dir. İlçe belediyeleri sorumluluğunda kalan ara arterler için geçiş hakkı bedelleri operatörlerden tahsil edildikten sonra İstanbul büyükşehir belediyesi tarafından ilçe belediyelere aktarılacaktır.” şeklinde revize edilmesini kabul etmiştir. Söz konusu Karar 2022 tarihli olup yönetmelik değişikliğine ilişkin Sayıştay Başkanlığına istişari görüş için gönderilmiş bir yazı bulunmamaktadır.

Öte yandan Yönetmelik’in mevcut 6’ncı maddesinde ise; İstanbul Büyükşehir Belediyesi hizmet sınırları içinde telekomünikasyon alt yapı tesislerinin kurulması ve bu tesislerinin ortak kullanılması için katılım, güzergah bakım ile geçiş hakkı bedellerinin tespiti ve ortak tesis kullanımının belirli bir düzen ve koordinasyon içinde yürütülmesi ile geçiş hakkı tanınmasında bağlı Genel Müdürlük ve iştirakler dahil tek yetkili kurum İstanbul Büyükşehir Belediyesi olduğu ifade edilmektedir. Ancak, söz konusu düzenlemenin 05.11.2008 tarihinde kabul edilen 5809 sayılı Kanun ile 27.12.2012 tarihli ve 28510 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik hükümleri karşısında uygulanabilirliği bulunmamaktadır. Kaldı ki, geçiş hakkı ücretinin taşınmazın sahibi ilçe belediyesi tarafından alınması mülkiyet hukukuna da uygun olup genel Yönetmelik de bu uygulamayı desteklemektedir.

Sonuç olarak, yukarıda belirtilen düzenlemeler ve açıklamalar çerçevesinde Belediye tarafından 2021 yılı içerisinde altyapı geçiş hakkı bedeli olarak herhangi bir tahakkuk ve tahsilatın yapılmaması belediyenin önemli bir gelirden mahrum kalmasına yol açmaktadır. Bu nedenle söz konusu gelirlere yönelik gerekli işlemler yapılmalıdır.

BULGU 14: Yapı Ruhsatı Aşamasında İdarece Tahsil edilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi

İdarece tahsil edilmesi gereken otopark bedellerinin büyükşehir belediyesine aktarıldığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun “Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları” başlıklı 7’nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde; durak yerleri

ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek ve (1) bendinde ise; yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek yetkileri büyükşehir belediyesinin uhdesine bırakılmıştır.

Aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri hüküm altına alınmış ve söz konusu fıkranın (d) bendinde;

“d) Birinci fıkra da belirtilen hizmetlerden; 775 sayılı Gecekondu Kanununda belediyelere verilen yetkileri kullanmak, (...) ⁽⁵⁾ spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, engelliler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; mabetler ile sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile kültür ve tabiat varlıkları ve tarihî dokuyu korumak; kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak; bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek.” hükmü tesis edilmiştir.

Adı geçen (d) bendinde görülen 5 no.lu dipnotta, 24.12.2020 tarih ve 7261 sayılı Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 29'uncu maddesiyle, bu bentte yer alan yer alan “otopark,” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve bende “ilişkin hizmetler yapmak” ibaresinden sonra gelmek üzere “;bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek” ibaresi eklenmiştir.

Kanun hükmünden anlaşılacağı gibi, bölge otoparkı, kapalı ve açık otoparklar yapmak, yaptırmak, işletmek, işlettirmek veya ruhsat vermek yetkisi, kanun koyucu tarafından 7261 sayılı Kanun'un 38'inci maddesinde de belirtildiği gibi Kanun'un yayımlandığı tarih olan 30.12.2020'de ilçe belediyelerine verilmiştir.

Diğer yandan, 5216 sayılı Kanun'un “Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon” başlıklı 27'nci maddesine 12.11.2012 tarihli ve 6360 sayılı Kanun'un 11'inci maddesi ile eklenen son fıkrasında; “İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler tahsil tarihinden itibaren kırkbeş gün içinde büyükşehir belediyesine aktarılır. Büyükşehir belediyeleri bu geliri tasdikli plan ve beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında otopark tesisi için gerekli arsa

alımları ile bölge ve genel otoparkların inşasında kullanır. Bu gelirler bu fıkroda belirtilen amaç dışında kullanılamaz.” hükmü yer almakta iken;

30.12.2020 tarihli ve 7261 sayılı Kanun’un 31’inci maddesi ile değişikliğe uğramış ve “İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında bölge otoparkı için gerekli arsa alımları ile inşasında kullanılır. Bu gelirler bu fıkroda belirtilen amaç dışında kullanılamaz.” halini almıştır.

Yukarıda yer alan 5216 sayılı Kanun’un 27’inci maddesinin son fıkrasındaki yapılan değişiklik ile büyükşehir ilçe belediyelerine bölge otoparkı yapma yetki ve sorumluluğu ile bağlantılı olarak imar mevzuatı uyarınca tahsil edilen otopark bedellerini tahsil etme yetkisinin de verildiği görülmektedir.

Buna göre 30.12.2020 tarihi itibarıyla imar mevzuatı uyarınca tahsil edilmesi gereken otopark bedellerinin ilçe belediyelerince toplanması, bu bedellerin ayrı bir hesapta izlenerek yasal faiz işlettilmesi suretiyle nemalandırılması ve biriken tutarların bölge otoparkı yapılması maksadıyla kullanılması görevi ilçe belediyelerindedir.

5216 sayılı Kanun ve 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 37 ve 44’üncü maddelerine istinaden Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca 22.02.2018 tarih ve 30340 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Otopark Yönetmeliği’nin “Otopark bedelinin tespit, tahakkuk ve tahsili” başlıklı 12’nci maddesinde; otopark bedellerinin tahakkuk ve tahsil esaslarının bu Yönetmelik hükümleri dikkate alınarak ilgili idareler tarafından belirleneceği, otopark bedellerinin kamu bankalarından herhangi birinde açılacak otopark hesabına yatırılacağı, bu hesapta toplanan meblağa yasaların öngördüğü faiz oranının uygulanacağı, otopark bedeli alınan parsellerin otopark ihtiyacının ilgili idarece karşılanmasının zorunlu olacağı, İdarelerce bedel alınmış olan parseller için bölge otoparklarının ruhsat tarihinden itibaren en geç 3 yıl içinde tamamlanmak zorunda olacağı ve diğer teknik detaylara yer verilmiştir.

Ayrıca, Otopark Yönetmeliği’nin “İşlemleri devam eden yapılar” başlıklı geçici 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında; “(2) Bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten önce; noter onaylı kat karşılığı inşaat sözleşmesi yapılmış olan, mevzuata uygun şekilde yapı ruhsatı başvurusu yapılmış olmasına rağmen idaresince yapı ruhsatı düzenlenmemiş olan ve kamu kurum ve kuruluşlarınca yapım ihale tarihi veya kararı alınmış ya da yapım ihalesi yapılmış olan

yapıların ruhsat işlemleri, talep edilmesi halinde 31/12/2021 tarihine kadar 14 üncü madde ile yürürlükten kaldırılan Otopark Yönetmeliğine göre sonuçlandırılır.”

“Geçiş dönemi” başlıklı geçici 4’üncü maddesinde ise; *“Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce veya sonra yapılan yapı ruhsatı başvuruları; talep edilmesi halinde, (Değişik ibare:RG-19/12/2020-31339) 31/3/2021 tarihine kadar bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önceki Yönetmeliğe göre sonuçlandırılır.”* düzenlemeleri yer almaktadır.

Ancak, geçici maddelerin otopark bedellerinin tahsiline ilişkin yetkili idareyi göstermesi gibi bir yönlendirme söz konusu olamaz. Kanun’un emrettiği hükümlerin Yönetmelikle yürürlüğünün esnetilmesi veya yetkili idareyi değiştirmesi de mümkün değildir. Dolayısıyla otopark bedellerinin tahsiline ilişkin olarak 7261 sayılı Kanun’un yürürlük tarihi olan 30.12.2020 tarihinden itibaren yetkili idareden kastın büyükşehir ilçe belediyeleri olduğu aşıkardır.

Yapılan incelemede, 30.12.2020 tarihinden sonra tahsilatını İdarenin kendisinin yapması gereken 697.700,00 TL tutarın Büyükşehir Belediyesine aktarıldığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak söz konusu otopark bedellerinin sehven Büyükşehir Belediyesine aktarıldığı ve iadesi amacıyla çalışmalara başlanıldığı ve bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, ilgili tutarların mevzuata uygun olarak Büyükşehir Belediyesinden tahsil edilmesi ilçe belediyesinin yararına olacaktır.

BULGU 15: Bina İnşaat Harcına İlişkin Matrahın Toplam İnşaat Alanı Üzerinden Hesaplanması

İdare tarafından, konutlar için bina inşaat harcının matrahında esas alınacak inşaat alanının metrekare hesabından hariç tutulması gereken alanların hesaplamaya dâhil edilmesi nedeniyle olması gerekenden daha fazla bina inşaat harcı alındığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun ek 1’inci maddesinde, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatının bina inşaat harcına tabi olduğu, ek 3’üncü maddesinde ise bina inşaat harcının mükellefinin inşaat, ilave veya tadilat için inşaat ruhsatı alanlar olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Matrah" başlıklı ek 4'üncü maddesinde, bina inşaat harcının matrahının her bir konut veya iş yeri biriminin "ayrı ayrı" inşaat sahasının yüzölçümleri olduğu ifade edilmiş, konut alanının hesabında ortak yerlerden gelen alanların hesaba dâhil edilmeyeceği, iş yeri alanlarının hesabında ise söz konusu alanların da dâhil edilerek matrahın bulunacağı hüküm altına alınmıştır.

Tablo 15: Bina İnşaat Harcı Tarifesi

1. Konut İnşaatı:	m² başına (TL)	
<u>İnşaat Alanı</u>	<u>En az</u>	<u>En çok</u>
a) 100 m ² ye kadar	0,50	1,5
b) 101-120 m ²	1	3
c) 121-150 m ²	1,5	4,5
d) 151-200 m ²	2	6
e) 200 m ² 'den yukarı	2,50	7,5
2. İşyeri İnşaatı:	m² başına (TL)	
<u>İnşaat alanı</u>	<u>En az</u>	<u>En çok</u>
a) 25 m ² ye kadar	2	6
b) 26-50 m ²	3	9
c) 51-100 m ²	4	12
d) 100 m ² 'den yukarı	5	15

Kanun'un ilgili maddelerinden de açıkça görüleceği üzere bina inşaatlarında matrah hesaplanırken her bir bağımsız birimin "ayrı ayrı" nazara alınması ve söz konusu bağımsız birimin alanına ve kullanım şekline göre yukarıda belirtilen tarife dilimleri esas alınarak belediye meclislerince belirlenen tarife cetveli üzerinden harcın hesaplanması gerektiği açıktır.

Yapılan incelemede, bina inşaat harcına ilişkin matrah hesaplanırken bağımsız birim niteliğindeki konut ve işyerlerinin ayrı ayrı inşaat sahaları yerine toplam inşaat alanın esas alındığı, bu suretle harcın daha yüksek tutarlı tarife diliminden hesaplandığı görülmüştür.

Böyle bir uygulamada, bağımsız birim olarak çok daha alt tarife dilimlerinde yer alması gereken yapıların toplam inşaat alanı üzerinden genellikle en son dilimde yer alacağı kuşkusuzdur.

Söz konusu husus hakkında çeşitli tarihlerde Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına yapılan başvurular olmuş, bu başvurular sonucunda ilgili kurumlar tarafından matrah hesaplanırken bağımsız birimlerin ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiği açıkça belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, gerek 2464 sayılı Kanun'un açık ve amir hükmü gerekse de bu konuda verilen görüşler uyarınca bina inşaat harcına ilişkin matrahın hesabında bağımsız birimlerin ayrı ayrı değerlendirileceği ve bağımsız birimin girdiği tarife dilimine göre hesaplamının yapılacağı hususunda tereddüt bulunmamaktadır. Uygulamanın bu husus dikkate alınmadan yapılması, İdare gelirlerinde kanuni dayanağı olmayan bir artışa sebep olmakta ve yapılan işlemlerin mevzuata aykırı olarak gerçekleştirilmesine sebebiyet vermektedir.

BULGU 16: Ruhsatsız Olduğu Tespit Edilen İş Yerlerine İdari Para Cezası Uygulanmaması

İşyeri açma izni olmadan faaliyette bulunan işletmelere idari para cezasının uygulanmadığı görülmüştür.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in "İşyeri açılması" başlıklı 6'ncı maddesinde;

“Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır...” düzenlemesi yapılmış ve 5326 sayılı Kabahatler

Kanunu'nun "Emre aykırı davranış" başlıklı 32'nci maddesinin birinci fıkrasında, "*Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası (2021 yılı için 427 TL) idarî para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.*" hükmüne yer verilmiştir.

Yapılan incelemede, İdarenin Ruhsat ve Denetim Müdürlüğü tarafından 2021 yılı içinde gerçekleştirilen denetimlerde; 357 iş yerinin, işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan çalıştırıldığı tutanak altına alındığı, ancak İdare tarafından tespit edilen ruhsatsız iş yerlerine idari para cezası uygulanmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak mühürlenmiş iş yerlerine faaliyetten men cezası verildiği, Türk Ceza Kanunu ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gereği bir kişiye aynı eylemden dolayı birden fazla ceza verilemeyeceği ifade edilmiştir.

Ancak söz konusu idari para cezası, ceza hukuku yaptırımı niteliği taşımamakla birlikte kamu hukuku yaptırımı niteliğini haizdir. 1608 sayılı Umuru Belediyeye Mütcellik Ahkâmı Cezaiye Hakkında 16 Nisan 1340 Tarih ve 486 Numaralı Kanunun Bazı Maddelerini Muaddil Kanun'un 1'inci maddesinde; "*Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir...*" denilerek belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince yasaklanan faaliyetin menine karar verileceği gibi bunun yanında bu fiili işleyenlere idarî para cezasının verileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükmü ile işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan işyeri açılması ve çalıştırılması men edildiğinden, işyeri açma ve çalışma ruhsatı almadan faaliyetlerini sürdüren işyerlerine Kabahatler Kanununun 32'nci maddesi kapsamında belediye encümenince cezası verilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla tutanakla işyeri açma ve çalışma ruhsatı olmadan çalıştırıldığı tespit edilen 357 iş yerine idari para cezası uygulanması gerekmektedir.

Sonuç olarak, ruhsatsız iş yeri çalıştıranlara, iş yerinin kapatılmasının yanında 5326 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinin birinci fıkrasına istinaden idari para cezası uygulanmalıdır.

BULGU 17: Nikâh Hizmetinden Yararlanan Belediye Personelinden Nikâh Akdi Ücreti Alınmaması

İdarenin nikâh akit hizmetinden yararlanan belediye personeli ile çocuklarından nikâh ücreti alınmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı 18'inci maddesinin (f) bendinde; "*Kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirlemek.*" hükmü yer almaktadır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Ücrete Tabi İşler" başlıklı 97'nci maddesinde; "*Belediyeler bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkilidir. Belediye'ye tekel olarak verilmiş işler kendi özel hükümlerine tabidir.*" hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki kanun maddesi hükmü ile belediye meclislerine evlenme merasimi gibi isteğe bağlı olarak ifa edecekleri hizmetler için tarife düzenleme yetkisi verilmiş, ancak, 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1'inci maddesinin birinci fıkrasında kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmayacağı, aynı maddenin devamında bu hükümden muaf tutulacak kişi ve kurumların Cumhurbaşkanlığı tarafından tespit edilebileceği belirtilerek bu yetki sınırlandırılmıştır.

Yapılan incelemede, Başakşehir Belediyesi Meclisinin 10.12.2020 tarih ve 2020/56 sayılı Kararı'nda, herhangi bir yasal dayanağı olmaksızın belediye personeli (Belediye şirket personeli dâhil) ile çocuklarının nikâh akitlerinden, aile cüzdan bedeli dışında ücret alınmayacağına karar verildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, çalışanlara destek olmak ve kurum aidiyet bilincinin oluşmasını sağlamak amacı ile sosyal devlet ilkesinin gereği olarak Belediye personelinin nikâh salon ücretinin alınmadığı, bundan sonraki süreçte nikâh

hizmetlerinin mevzuata uygun şekilde yürütülmesi konusunda özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Ancak, yukarıda da değinildiği üzere; 4736 sayılı Kanun'un 1'inci maddesinin birinci fıkrası hükmü ile kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmayacaktır. Dolayısıyla İdare tarafından sunulan gerekçelere dayanılarak nikâh salonu ücretinin belediye çalışanları ve çocuklarından alınmaması hususu mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Sonuç olarak, nikâh akit hizmetinden bedelsiz yararlanılması yasal düzenlemeye aykırılık teşkil ettiği gibi, İdareyi zarara uğraticı nitelikte olduğu da açıktır.

BULGU 18: Hacedilemeyen Gelirlerin Ayrı Banka Hesaplarında İzlenmemesi

Belediyenin hacedilemeyen gelirlerini teşkil eden vergi, resim ve harçların tahsil edildiği banka hesabında, haczi kabil diğer para, alacak ve gelirlerin de bulunduğu, dolayısıyla hacedilemeyen gelirlerin ayrı banka hesaplarında izlenmediği görülmüştür.

2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 82'nci maddesinde; özel kanunlarında haczi caiz olmadığı gösterilen malların hacedilemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyelerin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde;

"Belediyenin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde ettiği gelirleri, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları ile belediye tarafından tahsil edilen vergi, resim ve harç gelirleri hacedilemez." denilmek suretiyle belediyenin haczi mümkün olmayan varlıkları sayılmıştır.

Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 20.03.2012 tarih ve E.2011/22082 K.2012/8629 sayılı Kararında, borçlu belediyece haczi kabil olmayan paralar ile haczi mümkün olan paraların aynı hesapta toplanmasının ve birbirine karıştırılmasının, hacedilemezlik hakkından feragat olarak kabul edileceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, belediyenin vergi, resim ve harç gelirlerinin tahsil edildiği banka hesabında, haczi kabil diğer para, alacak ve gelirlerin de bulunduğu tespit edilmiştir. İlgili Yargıtay Kararı'nda bu tür hesaplar "havuz hesap" olarak nitelendirilmektedir. Belediyenin

haczedilemeyen gelirlerini ayrı hesapta tutmayarak haczi kabil gelirlerle ortak havuz hesabında birleştirmesi, bu hesaptaki bakiyenin vergi, resim ve harç gelirlerinden mi yoksa haczedilebilir gelirlerden mi oluştuğunun belirlenmesini imkânsız hale getirmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, icra hukukunda haczedilemezlik kuralı istisna olup, 5393 sayılı Kanun'da belirtilen hükmün, kamu hizmeti gören ve kamu tüzel kişiliğini haiz belediyeler için hukuk devletinde teminat altına alınmış bir güvence oluşturmayı amaçladığı kuşkusuzdur. Ancak söz konusu güvencenin tesis edilebilmesi için, "havuz hesabı" uygulamasının sonlandırılması, haczedilemeyen gelirler ile haczi kabil varlıkların ayrı hesaplarda izlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 19: Genel Bütçeye Aktarılması Gereken 2018 Yılı Asgari Ücret Destek Primlerinin Aktarımının Yapılmayarak İdarenin Emanet Hesaplarında Tutulmaya Devam Edilmesi

2018 yılına ait asgari ücret destek primi tutarlarının İdarenin emanet hesaplarında tutulmaya devam edildiği ve söz konusu tutarların genel bütçeye aktarılmadığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun geçici 68'inci maddesinde;

"(1) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce;

a) 2015 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde prime esas günlük kazancı 85 TL ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2016 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

b) 2016 yılı içinde ilk defa bu Kanun kapsamına alınan işyerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

2016 yılı Ocak ila Aralık ayları/dönemleri için günlük 3,33 TL ile çarpımı sonucu bulunacak tutar, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir ve bu tutar Hazinece karşılanır.

...

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığının görüşleri alınmak suretiyle Kurum tarafından belirlenir.” hükmü yer almaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca yayımlanan 10.02.2016 tarihli ve 2016-4 no.lu Genelge'nin “İhale Makamlarınca Destekten Yaralanan İşverenlerin Hakedişlerinden Yapılacak Kesintilere İlişkin Usul ve Esaslar” başlıklı 6'ncı maddesinde;

...

“Yukarıda belirtilen idarelerden iş alan işverenlere en son aya ait hakedişin ödenmesinde; hakediş/hakedişlerden kesilemeyen asgari ücret destek tutarları önceki aylarda gerçekleşen destek tutarları dikkate alınarak emanet hesaplarına alınır. En son aya ait hakediş tutarının, asgari ücret destek tutarlarını karşılamayacağına anlaşılması halinde bir önceki hakedişten de bu maksatla yeteri kadar kesinti yapılarak emanet hesaplarına alınır.

Hakedişten kesilen tutarlar veya emanete alınan tutarlar, Sosyal Güvenlik Kurumunun "İdarelerce e-borç sorgulama" ekranından görüntülenerek destek tutarının kesinleşmesinden sonra genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılır. Emanete alınan tutarlar yararlanılan asgari ücret destek tutarlarından fazla ise bu tutarlar idarelerce işverenlerin varsa borçlarına mahsup edilir. Borcunun bulunmadığının anlaşılması durumunda ise işverenlere iade edilir.” denilmektedir. Genelge'de zikredilen idareler ise, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) benlerinde sayılan kamu idareleri olup belediyeler de kapsama dahildir.

Asgari ücret destek primi uygulaması, 5510 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 71'inci madde ile 2017 yılında, Geçici 75'inci madde ile de 2018 yılında devam etmiş, ayrıca Sosyal Güvenlik Kurumu; 5510 sayılı Kanun'un Geçici 71 ve Geçici 75 maddeleri uyarınca sırasıyla 2017 yılında 2017/9 ve 2018 yılında 2018/20 sayılı Genelgeleri yayımlamıştır. 2017 ve 2018 yıllarındaki yasal düzenlemeler de 2016 yılında olduğu gibidir.

Söz konusu mevzuat hükümlerine göre, yüklenicinin hakedişinden kesilen asgari ücret destek primleri emanet hesaplarına alınacak ve sonrasında genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlükleri, ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılacaktır.

Yapılan incelemede, mal müdürlüğüne gönderilmeyen asgari ücret destek primi tutarının 2018 yılında 1.278.071,31 TL olduğu, bu tutarın emanet hesaplarında bekletildiği ve genel bütçeye aktarılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, mevzuat hükümleri uyarınca, Belediye emanet hesaplarında tutulan 2018 yılına ilişkin asgari ücret destek primlerinin genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere ilgili mal müdürlüğüne gönderilmesi gerekmektedir.

BULGU 20: Hizmet Alımları Kapsamında 2019 Yılı ve Sonrasında Yüklenicilerden Kesilen Asgari Ücret Destek Primleri İçin Herhangi Bir İşlem Yapılmamış Olması

İhale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının İdarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikleri bünyesinde barındıran hizmet alımları kapsamında, İşsizlik Sigortası Fonundan ödenen asgari ücret destek tutarlarının, yüklenici hakedişlerinden kesildiği, ancak ilgili genelgelere belirtilen şekilde söz konusu asgari ücret primlerinin ne yapılması gerektiğine ilişkin olarak Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünden görüş alınmadığı görülmüştür.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun Geçici 75'inci maddesinin birinci fıkrasında; 2018 yılında bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının, 2018 yılı Ocak ile Aralık ayları için Bakanlar Kurulunca tespit edilen günlük tutar ile çarpımı sonucu bulunacak tutarın, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edileceği ve bu tutarın İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin dokuzuncu fıkrasında ise; 4734 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale

dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için birinci fıkra uyarınca İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacak tutarların bu idarelerce işverenlerin hakedişinden kesilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Belediyeler 4734 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin (a) bendinde sayılan idareler arasında yer aldığından, belediyelerce asgari ücret destek kesintilerinin yapılması gerekmektedir.

Uygulamaya ilişkin olarak Sosyal Güvenlik Kurumunca yayımlanan 20.06.2018 tarih ve 2018/20 sayılı Genelge'nin "İhale Makamlarınca Destekten Yaralanan İşverenlerin Hakedişlerinden Yapılacak Kesintilere İlişkin Usul ve Esaslar" başlıklı 6.4. maddesinde; asgari ücret desteğine ilişkin olarak daha önce yayımlanan genelgelerde hakedişten kesilen tutarlar veya emanete alınan tutarların, "İdarelerce e-borç sorgulama" ekranından görüntülenerek destek tutarının kesinleşmesinden sonra genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılması gerektiğinin açıklandığı ifade edilmiştir. Bu bağlamda, 2018 yılında hakedişlerden kesilen asgari ücret destek primi tutarlarının da genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere illerde muhasebe müdürlüklerinin ilçelerde ise mal müdürlüklerinin banka hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

Asgari ücret destek primi uygulaması, 5510 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 78'inci madde ile 2019 yılında, Geçici 80'inci madde ile 2020 yılında ve Geçici 85'inci madde ile de 2021 yılında da devam etmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumunca, 5510 sayılı Kanun'un Geçici 78, Geçici 80 ve Geçici 85 maddelerine dayanarak sırasıyla 2019 yılında 2019/8 sayılı Genelge, 2020 yılında 2020/10 sayılı Genelge ve 2021 yılında 2021/21 sayılı Genelge yayımlanmıştır.

2019/8 sayılı, 2020/10 sayılı ve 2021/28 sayılı Genelgelerde idarelerce kesilen asgari ücret desteğinin genel bütçeye gönderileceğine dair bir ifade bulunmamasıyla birlikte, "Tereddüt Edilen Hususlarla İlgili Başvuru Yapılması Gereken Kurum" başlıklı 8.5. maddesinde; ihale makamlarının destek tutarına ilişkin hakedişlerden yaptıkları kesintilerin İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılıp aktarılmayacağı, aktarılacaksa her ay mı yoksa yılsonunda mı İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılacağı gibi hususlardaki sorularına ilişkin başvuru merciinin Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü olduğu ifade edilerek belirtilen hususlarda ilgili kuruma müracaat edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İdarenin emanet hesaplarında tutulan asgari ücret destek primi tutarının, 2019 yılında 789.299,77 TL, 2020 yılında 696.924,88 TL ve 2021 yılında

1.050.573,00 TL olmak üzere toplam 2.536.797,65 TL olduğu, söz konusu tutarın İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılıp aktarılmayacağı, aktarılacaksa her ay mı yoksa yılsonunda mı İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılacağı gibi hususlarda Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğünün görüşünün alınmadığı tespit edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda asgari ücret destek primi kesintilerinin izlenildiği emanet hesabın bakiyelerine yıllar itibariyle yer verilmiştir:

Tablo 16: 2019 ve Sonrasında Emanet Hesapta Bekletilen Asgari Ücret Destek Primi Tutarları

Yıl	Bakiye (TL)
2019	789.299,77
2020	696.924,88
2021	1.050.573,00

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin emanet hesaplarındaki 2019 yılı ve sonrasına ait söz konusu kesintilerin İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılıp aktarılmayacağı, aktarılacaksa her ay mı yoksa yıl sonunda mı İşsizlik Sigortası Fonuna aktarılacağı gibi hususların netliğe kavuşması için Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne başvurulması gerekmektedir.

BULGU 21: Sosyal Tesis Hizmetlerinden Herhangi Bir Ücret Talep Edilmemesi ve Tesisler İçin İdare Bütçesinden Harcama yapılması

İdarenin sosyal tesislerinde (spor tesisleri) verilen hizmetten yararlananlardan herhangi bir bedel talep edilmediği görülmüştür.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan 2021-1 sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Ortak hususlar" başlıklı 7'nci maddesinde sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmamasının esas olduğu belirtilmiştir. Yine söz konusu maddenin devamında ise mezkûr Tebliğde belirtilen esasların yanı sıra, 07.07.2017 tarihli ve 30117 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Sosyal Tesislerinin İşletilmesine İlişkin Tebliğ'in uygulanmasına da devam olunacağı belirtilmiştir. Söz konusu Tebliğ'in "Tesislerin İşletilmesi" başlıklı 5'inci maddesinde, görevi ve unvanı ne olursa olsun hiçbir kişi ve personelin sosyal tesislerden ve hizmetlerden bedelini ödemediği yararlandırılamayacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Başakşehir Belediye Meclisinin 10.12.2020 tarih ve 56 sayılı Karar'ı ile İdarenin 2021 yılı içerisinde uygulayacağı ücret tarifesini belirlediği, söz konusu tarifenin Spor Kompleksi ve Tenis Parkı kullanım ücret tarifesini düzenleyen bölümünde Bahçeşehir Spor Kompleksi ve Tenis Parkı kullanımına ilişkin ücret tarifesi haricinde diğer yedi (7) sosyal tesis için herhangi bir tarife belirlenmediği, bu tesislerin kullanılması ile ilgili tesislerden yararlananlardan herhangi bir bedel talep edilmediği, sosyal tesislerin kendi giderlerini kendi gelirleri ile karşılaması gerekmesine rağmen söz konusu tesislerin giderlerinin bütçeden karşılandığı görülmüştür. Sosyal tesislerin elektrik, su, telekomünikasyon ve doğalgaz giderleri için İdare bütçesinden toplamda 1.140.307,91 TL harcama yapılmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, 2018-3 sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Ortak hususlar" başlıklı 7'nci maddesinde; spor tesisi ve benzeri sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmamasının esas olduğunun ifade edildiği, maddede geçen "esastır" kelimesinin zorunluluk ihtiva etmediği, dolayısıyla İdare bütçesinden sosyal tesis işletme giderlerinin ödenebileceği, yine söz konusu giderin, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin giderleri" başlıklı 60'ıncı maddesi kapsamında olduğu, ayrıca spor tesislerinin, ilçedeki çocukların spora dönük eğitimlerinin verimli bir şekilde yapılması fonksiyonunun bulunduğu, bundan sonraki süreçte konu hakkında hassasiyet gösterilerek işlem tesis edileceği ifade edilmiştir. Diğer yandan, İdare tarafından; Sayıştay 5. Dairesinin bir kararında Belediye bütçesinden sosyal tesislerin giderleri için harcama yapılabileceğine hükmedilmiş olduğu belirtilmiştir. Ancak söz konusu kararda sosyal tesis gelirlerinin giderlerine yetmemesi nedeniyle söz konusu giderlerin bütçeden karşılanabileceğinin hükme bağlandığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda;

07.07.2017 tarihli ve 30117 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Sosyal Tesislerinin İşletilmesine İlişkin Tebliğ'in "Tesislerin İşletilmesi" başlıklı 5'inci maddesinde, görevi ve unvanı ne olursa olsun hiçbir kişi ve personelin sosyal tesislerden ve hizmetlerden bedelini ödemediği yararlandırılmayacağı, 2021-1 sayılı Kamu Sosyal Tesislerine İlişkin Tebliğ'in "Ortak hususlar" başlıklı 7'nci maddesinde de, sosyal tesislerin işletme giderleri için ilgili kurum ve kuruluşların bütçelerinden herhangi bir katkıda bulunulmamasının esas olduğu belirtilmiştir. Söz konusu hükümler birlikte değerlendirildiğinde; ilgili tesisler tarafından sunulan hizmet karşılığında bir bedel tahsil edilmesi gerektiği anlaşılmaktadır. Doğaldır ki sosyal tesisin işletme giderlerini buna rağmen karşılayamaması halinde ilgili idare tarafından

işletme giderleri karşılanabilecektir. Dolayısıyla Tebliğ'de yer alan "esastır" ifadesi bu minvalde değerlendirilmelidir.

Sonuç olarak, yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, İdare tarafından sosyal tesis tarifelerinin belirlenmeyerek sosyal tesislerden herhangi bir bedel talep edilmemesi ve söz konusu tesislerin giderlerinin bütçeden karşılanmasında hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

BULGU 22: Sözleşmeli Olarak İstihdam Edilen Personelin Vekâleten Müdür Olarak Görevlendirilmesi

İdare tarafından 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi uyarınca sözleşmeli olarak istihdam edilen iki personelin müdür olarak görevlendirildiği görülmüştür.

Anayasa'nın kamu hizmeti görevlileriyle ilgili genel ilkeleri açıklayan 128'inci maddesinin ilk fıkrasında; *"Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür."* denilmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Harcama yetkisi ve yetkilisi" başlıklı 31'inci maddesinde; *"Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir."* hükmü ile "Harcama talimatı ve sorumluluk" başlıklı 32'nci maddesinde; *"Harcama yetkilileri, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, kanun ve diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumludur."* hükmü yer almaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "İstihdam şekilleri" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"Kamu hizmetleri; memurlar, sözleşmeli personel, geçici personel ve işçiler eliyle gördürülür."

A) Memur: Mevcut kuruluş biçimine bakılmaksızın, Devlet ve diğer kamu tüzel kişiliklerince genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerini ifa ile görevlendirilenler, bu Kanunun uygulanmasında memur sayılır. Yukarıdaki tanımlananlar dışındaki kurumlarda genel politika tespiti, araştırma, planlama, programlama, yönetim ve denetim gibi işlerde görevli ve yetkili olanlar da memur sayılır.

B) Sözleşmeli personel:(1) Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hallere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, Cumhurbaşkanınca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde, ihdas edilen pozisyonlarda, mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir... ” hükümleri bulunmaktadır.

Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar’ın 6’ncı maddesinde; “İlgililer sözleşmelerinde belirtilen görev dışında başka bir işte çalıştırılmaz.” denilmektedir.

Diğer yandan, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49’uncu maddesinin üçüncü fıkrasında ise kimlerin hangi unvanlar ile sözleşmeli olarak çalışabileceği belirlenmiş olup, bu unvanlar arasında müdür kadroları yer almamaktadır.

Genel idare esaslarına göre yürütülen asli ve sürekli kamu hizmetlerinin yerine getirilmesiyle görevli birim yetkililerininin 657 sayılı Kanun’a tabi devlet memuru olmaları gerektiği açıktır. Söz konusu istihdam ihtiyacı ya 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na göre istihdam edilen devlet memurları arasından ya da 5393 sayılı Kanun’un 49’uncu maddesinin altıncı fıkrası kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurlar arasından karşılanmalıdır.

657 sayılı Kanun’a göre memur ve amir arasında hiyerarşi bulunmaktadır. Dolayısıyla, sözleşmeli personelin memur ve amiri arasında bir hiyerarşik kademeye konulması veya bir memurun amiri olması mevzuat hükümlerine aykırıdır. 657 sayılı Kanun ve ilgili yönetmeliklere göre bir memur tarafından yürütülmesi gereken müdürlük görevi vekâleten de olsa sözleşmeli statüsündeki bir personel eliyle yürütülemez. Buna ilave olarak, yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri gereğince, sözleşmeli personel, kadroya dayalı olarak çalışan devlet memurlarınının amiri olarak görev yapamayacaktır. Zira memur ile sözleşmeli personel farklı statülere sahip olup farklı kanunlara tabidirler.

Yapılan incelemede, 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 49’uncu maddesi uyarınca sözleşmeli olarak istihdam edilen avukatın ve veteriner hekimin, müdür olarak görevlendirildiği tespit edilmiştir. Bu şekilde bir uygulamanın; 657 sayılı Kanun’un belirttiği kariyer ve liyakat ilkelerini zedelediği, Belediye ve Bağlı Kuruluşları İle Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelik ile yapılan düzenlemeleri

devre dışı bıraktığı, kurumsallaşmayı engellediği, kurum içinde mali kontrolü zayıflatıp riskleri çoğalttığı, personelin motivasyonunda ve veriminde düşüşe sebep olacağı düşünülmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesine göre istihdam edilen sözleşmeli personelin teknik personel olduğu, bulguya konu müdürlük görevlerinin ihtisas alanlarına uygun unvanlarda istihdam edilen sözleşmeli personel eliyle yürütüldüğü, belediye iş ve işlemlerinin aksamaması nedeniyle ilgili personelin unvanları ile ilgili eğitimleri ve tecrübeleri de göz önüne alınarak, kamu yararı gözetilerek atama yapılmadan hizmet gereği görevlendirildikleri, ayrıca bu kişilere herhangi bir ek ödeme gerçekleştirilmediği ve bundan sonraki süreçte bulguda yer alan tespit ve tavsiyeler dikkate alınmak suretiyle işlem tesis edileceği ifade edilmiştir.

Ancak bulguda bahsedilen mevzuat hükümlerinden, belediyede hangi unvanlarda sözleşmeli personel çalıştırılacağı; sözleşmeli personelin sözleşmesinde belirtilen görev dışında çalıştırılmayacağı, müdürlük görevinin, genel esaslara göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli bir görev olduğu; kendisine bütçeyle ödenek tahsis edilen, harcama biriminin en üst yöneticisi olan ve ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasında birinci derece sorumluluk atfedilen müdürlük görevinin süreli sözleşmeler ile istihdam edilen sözleşmeli personel eliyle gördürülmeyeceği; müdürlük görevini yürütecek kişinin 657 sayılı Kanun'a tabi devlet memuru olmaları gerektiği, söz konusu istihdam ihtiyacının ya 657 sayılı Kanun'a göre istihdam edilen devlet memurları arasından ya da 5393 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin altıncı fıkrası kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurlar arasından karşılanması gerektiği anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak, müdürlük görevi, genel esaslara göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli bir görevdir. Kendisine bütçeyle ödenek tahsis edilen, harcama biriminin en üst yöneticisi olan ve ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasında birinci derece sorumluluk atfedilen müdürlük görevinin süreli sözleşmeler ile istihdam edilen sözleşmeli personel eliyle gördürülmesi mümkün değildir.

BULGU 23: İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmaması

Belediyede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

Anayasa'nın "*Çalışma şartları ve dinlenme hakkı*" başlıklı 50'nci maddesinde; dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve bu haklar ile şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için ikiyüzyirmi Türk Lirası (2021 yılında 555 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelge'sinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün

değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyede görev alan kadrolu 59 işçinin toplam 4679 gün kullanmadığı izinlerinin olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemez giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, personelin yıllık izinlerinin kullandırılması hususunda personelin çalıştığı birimlerdeki iş yoğunluğu göz önüne alınarak izinlerin planlı bir şekilde kullanıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde Belediyede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve belediyeye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması sağlanmalıdır.

BULGU 24: Bir Kamu İdaresine Tahsis Edilen Taşıtın Akaryakıt Giderinin Bütçeden Karşılanması

İdarece, bir kamu idaresine tahsis edilen taşıtların akaryakıt giderlerinin Belediye bütçesinden karşılandığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Diğer kuruluşlarla ilişkiler" başlıklı 75'inci maddesinde;

"Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

...

b) Mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslî görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynî ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir..." düzenlemesi yer almaktadır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin 31'inci maddesinin 04.05.2010 tarih ve 2010/504 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'yla değişik beşinci fıkrası hükmüne dayanılarak çıkarılan 32 no.lu Taşınır Mal Yönetmeliği Genel Tebliği'nin "Geçici tahsis yetkisi ve tahsis şartları" başlıklı 3'üncü maddesi ikinci fıkrasının (c) bendinde;

"Tahsis edilen taşınırın tahsis süresindeki zorunlu bakım, onarım ve işletme masrafları ile kullanım için gerekli toner, kartuş, kağıt, akaryakıt, yağ vb. diğer zorunlu giderleri, tahsis yapılan idarece karşılanacaktır." denilmektedir.

İdarenin taşıt bilgilerinde yapılan incelenmede, aşağıdaki tabloda yer alan 8 adet aracın akaryakıt giderleri İdarece karşılanmak üzere bir Kamu idaresine tahsis edildiği tespit edilmiştir.

Tablo 17: Kamu Kurumuna Geçici Tahsis Edilen Araçlar

Sn.	Plaka	Toplam Yakıt (litre)
1	34LLC436	3.168
2	34LPN186	3.744
3	34LUK167	4.493
4	34LDP374	2.102
5	34LZD904	1.728
6	34AFV218	4.176
7	34CKK888	3.888
8	34AFV219	4.810

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak söz konusu uygulamanın kamu zararı teşkil etmediği ve bundan sonraki işlemlerde gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak bulguda da kamu zararından bahsedilmemiş, ancak ilgili mevzuat gereği yakıt hariç araç tahsisi yapılmasının uygun olacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, mevzuat hükümleri uyarınca kamu idarelerine geçici süreyle tahsis edilen taşıtların giderlerinin İdare tarafından karşılanmaması gerekmektedir.

BULGU 25: Vergi ve Primler ile Kamu İdarelerine Ait Payların Mevzuatta Öngörülen Sürelerde Ödenmemesi Nedeniyle Bütçeye Ek Faiz Yükü Getirilmesi

İdarenin diğer kamu idarelerine olan borçlarının zamanında ödenmemesi nedeniyle bütçeye ek faiz yükü olduğu görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 34'üncü maddesinde, kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderlerin; muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödeneceği, ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 5018 sayılı Kanun hükmü doğrultusunda işlem yapılmadığı; vadesi geçmiş vergi ve primler ile kamu idarelerine ait paylar bulunmasına rağmen diğer ödemelere öncelik verilmesi nedeniyle yıllar itibariyle biriken ve vadesi geçmiş kamuya olan borçların aşağıdaki tabloda detayları belirtilen kanunlar çerçevesinde yapılandırıldığı ve vadesinde ödenmeyen toplam 46.458.306,32 TL prim ve kamu payı borcunun yapılandırılması kapsamında da İdareye toplam 33.943.942,05 TL ek faiz yükü oluştuğu;

Diğer yandan, bahsedilen yapılandırma işlemlerinden sonra da vergi ve kamu payı borçlarının ödenmemesine devam edildiği; bu çerçevede dönem sonu itibariyle 18.203.604,02 TL'si vergi, 2.870.234,21 TL'si SGK primi ve 69.030.560,63 TL'si Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payı borcu olmak üzere kamu idarelerine karşı yapılandırma sonrası toplam 90.104.398,96 TL yeni borç stokunun oluştuğu tespit edilmiştir.

İdarenin yapılandırılan borçları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 18: İdarenin Yapılandırılan Borçlarına İlişkin Bilgiler

Neve	Yapılandırma Ana Para (TL)	Faiz (TL)	Borç Toplamı (TL)
Sosyal Güvenlik Kurumuna Borçlar (7256 sayılı Kanun)	9.023.644,52	5.797.341,09	14.820.985,61
Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payı Borcu (6736, 7143 Sayılı Kanunlar)	35.128.397,25	27.752.228,38	62.880.625,63
İstanbul Kalkınma Ajansı (7256 Sayılı Kanun)	2.306.264,55	394.372,58	2.700.637,13
TOPLAM	46.458.306,32	33.943.942,05	80.402.248,37

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından, bulgu konusuna ilişkin olarak İdare hesap durumunun uygunluğu halinde kamu idarelerine ait payların zamanında ödenmesi konusunda gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir

Sonuç olarak, kamu kaynağının etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılmasını temin amacıyla, İdarenin kamu kurumlarına olan borçlarının mevzuatında belirtilen şekliyle zamanında ödenmesi sağlanmalıdır.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK 1: ÖNCEKİ YIL/YILLAR SAYIŞTAY DENETİM RAPORUNA İLİŞKİN İZLEME FORMU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
İdare Sosyal Tesislerinde Sunulan Hizmetlerin Ücretlendirilmesinde Mevzuata Aykırı Uygulamaların Olması	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Sosyal Tesis Hizmetlerinden Herhangi Bir Ücret Talep Edilmemesi ve Tesisler İçin İdare Bütçesinden Harcama Yapılması" başlığı altında 21 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Belirlenmemesi ve Herhangi Bir Tahsilatın Yapılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden

			Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması” başlığı altında 13 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
İmar Mevzuatı Gereği Alınan Otopark Bedellerinin İlgililerce Doğrudan Büyükşehir Belediyesi Adına Açılan Banka Hesabına Yatırılması	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde “Yapı Ruhsatı Aşamasında İdarece Tahsil edilmesi Gereken Otopark Bedellerinin Büyükşehir Belediyesine Gönderilmesi” başlığı altında 14 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
İmar Planında Kamu Ortak Kullanımı İçin Ayrılmış Olan Alanların Özel Konutlar Tarafından İşgal Edilerek Kullanılmasına Rağmen İdarece Ecrimisil Alınmaması ve Tahliye İşlemi Başlatılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde “Park ve Yeşil Alan Olarak Bütün Vatandaşların Kullanımına Açık

			Olması Gereken Taşınmazların Yalnızca Özel Kişilere Bedelsiz Olarak Kullandırılması” başlığı altında 4 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Nikâh Hizmetinden Yararlanan Belediye Personelinden Nikâh Akdi Ücreti Alınmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde 17 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Vergi ve Primler ile Kamu İdarelerine Ait Payların Mevzuatta Öngörülen Sürelerde Ödenmemesi Nedeniyle Bütçeye Ek Faiz Yükü Getirilmesi	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde 25 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Belediye Sınırları İçindeki Bazı İşletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunmaları	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde “Bazı İşletmelerin İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmaksızın Faaliyette

			Bulunması ve Buna Bağlı Olarak İşyeri Açma İzni Harcının Tahsil Edilmemiş Olması” başlığı altında 8 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Kira Süresi Biten Taşınmazların Yeniden İhale Yapılmaksızın Aynı Kişilere Kiraya Verilmesi	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde “Kira Süresi Biten Taşınmazların Yeniden İhale Yapılmaksızın Kira Sürelerinin Uzatılması” başlığı altında 5 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Diğer Kuruluşlara Mevzuata Aykırı Olarak Taşıt Tahsis Edilmesi	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde “Bir Kamu İdaresine Tahsis Edilen Taşıtın Akaryakıt Giderinin Bütçeden Karşılanması” başlığı altında 24 numaralı bulgu

			olarak düzenlenmiştir.
İşçilerin Birikmiş Yıllık İzinlerinin Kullanılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "İşçilerin Yıllık Ücretli İzinlerinin Kanuna Uygun Olarak Kullanılmaması" başlığı altında 23 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Doğrudan Temin ve Pazarlık Yöntemi ile Yapılan Alımlarda 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununda Belirtilen Üst Limitin Aşılması	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında, Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması" başlığı altında 3 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.

Süreklilik Arz Eden Mal Alımlarının İhale Yerine Doğrudan Temin Usulü İle Yapılması	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Diğer Bulgular" bölümünde "Süreklilik Arz Eden Mal Alımlarının İhale Usulleri Yerine Doğrudan Temin Usulü İle Yapılması" başlığı altında 2 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
İdare Tarafından Ödenen Katma Değer Vergilerinin Tamamının İndirim Konusu Yapılması	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde "İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının Kapsamına Girmeyen Harcamaların İndirime Konu Edilmesi" başlığı altında 1 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.

Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıkların % 100 Amortismanına Tabi Tutulmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde "Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının Borç Bakiyesi ile Birikmiş Amortismanlar Hesabının Alacak Bakiyesinin Eşit Olmaması" başlığı altında 6 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde "Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar Hesabında Kayıtlı Varlıkların Satış İşleminde Sonra Muhasebe Çıkışlarının Yapılmaması" başlığı altında 5

			numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.
Yazılım ve Lisans Alımlarının Doğrudan Giderleştirilmesi	2018	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporunun “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde 2 numaralı bulgu olarak düzenlenmiştir.